

JARNÍ

Dubnové slunce obzor zlatí,
větrík rozezněl fujaru
a radost srdce obmývá ti,
chmury se z duše rychle trátí,
chtěla bych zpívat o jaru.

Jaro přichází odjakživa
a vždycky o něm někdo zpívá,
verše už nelze spočítat.
Jak mohu stvořit svěží dílo,
když už tu všechno někdy bylo,
jak mám o jaru nově psát?

Mé nadšení se zvolna ztrácí,
což se mi vůbec nelíbí.
Dřív než zasednu k tvůrčí práci,
budu si hledat inspiraci,
pak mě snad múza políbí.

Střihnu si verše podle módy,
už nebojím se nezdaru.
Seběhnu rychle dvoje schody,
dychtivě spěchám do přírody.
Já budu zpívat o jaru

V parku si mozek vjemy třídí
a najednou zůstanu stát.
Snad moje kroky štěstí řídí,
opodál vidím mladé lidi,
co lepšího si mohu přát?

Mládí a jaro je jak známo
šumivé víno v poháru.
A tak si říkám: Milá dámo,
teď se to bude psát samo,
můžeš si zpívat o jaru.

Pustím se hnedle do zpívání,
jen nevím, v jaké tónině.
Je to pravda, či jenom zdání?
U záhonku se dívka sklání,
snad sama Vesna – bohyně.

Jdu blíž. Srdce mi prudce bije,
o rajských slastech zdá se mi.
Okamžik příští všechno smyje,
z oblačných výšin poezie
přistanu tvrdě na zemi.

Těžko se s realitou smíří,
kdo předtím do idylky chvátá.
Na lavičce jsou kluci čtyři
(na bradě jenom jenné chmýří)
a láhev od rumu je pátá.

Snad ovlivněni jarní módou,
která převzala velení,
posílení ohnivou vodou
jsou v rovnováze se přírodou
i oni krásně zelení.

Na nohách udrží se stěží,
tak zpola sedí zpola leží
v alkoholovém oparu.
I dívka něžná barvu ztrácí,
na něžné prvosenky zvrací...
Chtěla jsem zpívat o jaru...
(Že bych šla radši do baru?)

Marie Holasová

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení z jednání zastupitelstva Městyse Budišov ze dne 19. 12. 2006

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Zastupitelstvo městyse:

- bere na vědomí kontrolu zápisu z minulé schůze,
- bere na vědomí zprávu o činnosti rady městyse od poslední schůze,
- A. bere na vědomí:

I. zprávu o projednání „Územního plánu obce Budišov“

II. stanovisko nadřízeného orgánu územního plánování Krajského úřadu kraje Vysočina, odboru územního plánování a stavebního řádu k návrhu Územního plánu obce Budišov vydané v souladu s ustanovením §25 zák.50/1976 Sb. ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon) včetně těchto požadavků:

1. Z limitů využití území vyjmout vstupní limity bod 9.1 a 9.2, které jsou součástí průzkumů a rozborů a plynou z jiných předpisů.

2. Z asanačí a asanačních úprav vyjmout A1 asanace rybníku Pekařák

III. vyhodnocení stanovisek, připomínek a námitek k návrhu územního plánu.

- B. schvaluje:

I. Územní plán obce Budišov ve smyslu §26 odst.2 zák.50/1976 Sb. ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon) dle předloženého návrhu územně plánovací dokumentace.

II. vyhodnocení stanovisek, připomínek a námitek k návrhu územního plánu, jako součást závazné části územního plánu.

- C. vymezuje závazné části:

závazné části územního plánu včetně regulativů územního rozvoje jsou vymezeny návrhem obecně závazné vyhlášky. Stanoviska pořizovatele k jednotlivým připomínkám z projednání návrhu územního plánu jsou nedílným dokumentem závazné části územního plánu (viz. vyhodnocení stanovisek, připomínek a námitek k návrhu územního plánu)

- D. vyhlašuje

obecně závaznou vyhlášku č. 2/2006 o vyhlášení závazných částí územního plánu obce, která nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

- E. ukládá:

I. starostovi po nabytí účinnosti vyhlášky opatřit hlavní výkresy a textovou část Územního plánu obce schvalovací doložkou podle ustanovení §16 vyhl.č.135/2001 Sb.

II. starostovi zajistit uložení potvrzených vyhotovení územního plánu na Úřad městyse Budišov (stavební úřad) a na Krajský úřad kraje Vysočina, odbor územního plánování a stavebního řádu.

III. starostovi po nabytí účinnosti vyhlášky rozeslání její kopie spolu se schématem hlavního výkresu územního plánu dotčeným orgánům státní správy podle §20 odst.3 vyhl.135/2001 Sb.

IV. starostovi po nabytí účinnosti vyhlášky vyplnění registračního listu územního plánu a jeho odeslání na Krajský úřad kraje Vysočina, odbor územního plánování a stavebního řádu podle §21 odst.2 vyhl.135/2001 Sb.

- schvaluje rozpočet městyse pro rok 2007,
- schvaluje nájemní smlouvu na pozemek p.č. 3524/96 o výměře 210 m² v k. ú. Budišov za cenu 105,- Kč měsíčně,
- schvaluje výpověď nájemní smlouvy nebytových prostor v domě č.p. 306 ke dni 31.12.2006 firmou M.P.M. Hodov,
- schvaluje pronájem nebytových prostor v domě čp. 306 od 1.1.2007 k provozování obchodní činnosti za nájemné 17 170,- Kč ročně,
- schvaluje ukončení nájemní smlouvy na byt č. I v domě čp. 191 ke dni 31.12.2006,
- schvaluje ukončení nájemní smlouvy na byt v domě čp. 306 ke dni 31.12.2006,
- ukládá projednat a vyřešit žádost ZŠ Budišov o rozšíření zřizovací listiny a doplnění nájemní či zápůjčkové smlouvy na přístavbu kuchyně s jídelnou, zodpovídá starosta, Mgr. Smrček, termín 15.1.2007,
- schvaluje uhrazení penále obci Čechtín ve výši 619,- Kč, které vzniklo prodlením úhrady faktury za trvalé odnětí lesní půdy,
- schvaluje pronájem prostor pro lunapark p. Hábicha na rok 2007 na obvyklém místě a rozsahu,
- schvaluje převedení pravomocí souvisejících s nájmy bytů, nebytových prostor a pozemků do pravomoci rady městyse,
- schvaluje nabytí nemovitosti kulturního sálu na parcele st. 319/2 včetně pozemku st. 319/2 v k.ú. Budišov do majetku Městyse Budišov formou vrácení daru od společnosti Bono Publico o.p.s. Budišov,
- schvaluje rozpočtový výhled na léta 2007 až 2010 dle přílohy,
- schvaluje Dodatek č. 1 směrnice oběhu účetních dokladů Městyse Budišov dle přílohy,
- bere na vědomí zprávu starosty o ukončených a probíhajících kontrolách FÚ Třebíč na investiční akce obce realizované v období 1999-2006,
- bere na vědomí žádost p. Smrčky o přidělení bytu v domě čp. 306,
- bere na vědomí návrh na každoroční zvyšování komerčních nájmu o oficiální míru inflace,
- ukládá prověřit dodávky topného oleje pro ZŠ Budišov, zodpovídá p. Piňos, p. Matoušek, termín ihned,
- ukládá prověřit možnost regulace topení ve škole, zodpovídá Mgr. Smrček, p. Matoušek, Ing. Man.

Rozpočet městyse na rok 2007

Příjmy

§	Položka	Popis	MD	Dal
	1111	Daň z příjmů fyz. osob ze z. č.	1 600 000	
	1112	Daň z příjmů fyz. osob ze SVČ	530 000	
	1113	Daň z příjmů fyz. osob z kapit. výnos	87 300	
	1121	Daň z příjmů právnických osob	1 842 000	
	1211	Daň z přidané hodnoty	2 000 000	
	1332	Poplatky za znečišťování ovzduší	10 000	
	1341	Poplatek ze psů	12 000	
	1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	40 000	
	1361	Správní poplatky	70 000	
	1511	Daň z nemovitostí	350 000	
	2460	Splátky půjčených prostředků od obyv.	20 000	
	4112	Neinvestiční přijaté dotace ze SR v rámci	1 027 000	
1032	2111	Příjmy z poskytování služeb a výrobků (les)	360 000	
2310	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(pit.voda)	37 000	
2321	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(stočné)	38 000	
3314	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(knihovna)	3 000	
3349	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(Zpravodaj)	13 000	
3511	2132	Příjmy z pronájmu ost.nem.a jejich č.(doktoři)	130 000	
3612	2132	Příjmy z pronájmu ost.nem.a jejich č.(byty)	600 000	
3613	2132	Příjmy z pronájmu ost.nem.(nebytové prostory)	119 000	
3639	2131	Příjmy z pronájmu pozemků	8 000	
3639	2132	Příjmy z pronájmu ost. nem. (ostatní nájmy)	30 000	
3639	2133	Příjmy z pronájmu movitých věcí (T.S.)	198 000	
3722	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(svoz odpadu)	50 000	
4314	2132	Příjmy z pronájmu ost. nem. (DPS)	80 000	
6171	2111	Příjmy z poskytování služeb a vyr.(hlášení MR)	10 000	
6310	2141	Příjmy z úroků (část)	14 000	
6409	2329	Ostatní činnosti j.n.		
Příjmy celkem			9 278 300	

výdaje

§	Položka	Popis	MD	Dal
2212	5171	Silnice opravy a udržování		50 000
2221	5193	Výdaje na dopravní územní obslužnost		43 000
2310	6349	Ostatní investiční dotace veř. rozpočtům územ.		1 014 000
2321	5169	Nákup ostatních služeb (odvádění a čištění odp. vod)		10 000
2334	5164	Nájemné /Kundelák/		1 000
3111	5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvk. (MŠ)		700 000
3113	5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvk. (ZŠ)		1 800 000
3314		Knihovna		
	5021	Ostatní osobní výdaje		5 000
	5136	Knihy, učební pomůcky a tisk		11 000
	5139	Mateiál j.n.		2 000

	5162	Služby telekomunikací a radiokom.	10 000
	5173	Cestovné	700
3319		Ostatní záležitosti kultury	
	5021	Ostatní osobní výdaje	3 000
	5169	Nákup ostatních služeb	1 000
	5139	Nákup materiálu j.n.	1 000
3322	5021	Zachování a obnova kultur. památek Ost. a os. výd.	20 000
3322	5171	Zachování a obnova kulturních památek (opravy)	50 000
3349		Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků (Zpravodaj)	
	5139	Nákup materiálu j.n.	500
	5169	Nákup ostatních služeb	62 000
	5173	Cestovné	1 000
3399	5194	Ostatní zásl. Kultury (SPOZ)	26 000
3511	5154	Elektrická energie (Zdravotní středisko)	41 000
	5171	Opravy a udržování (Zdravotní středisko)	10 000
3612	5141	Úroky vlastní	180 000
3612	5151	Studená voda (byty 110,111,105)	35 000
3631	5171	Veřejné osvětlení	170 000
3633	5141	Úroky vlastní (úvěr Č. spoř., plynofikace)	80 000
3633	5163	Služby peněžních ústavů	1 000
3639		Komunální služby a územní rozvoj j.n.	
	5151	Studená voda	10 000
	5152	Tepló	39 000
	5154	Elektrická energie	1 500
	5166	Konzultační, poradenské a právní služby	50 000
	5169	Nákup ostatních služeb	200 000
3722	5169	Sběr a svoz komun.odpadu	500 000
4186	5410	Příspěvek na individuální dopravu / Sociální dávky	6 500
4314	5141	Pečovatelská služba	
	5141	úroky vlastní	80 000
	5171	Opravy a udržování	5 000
5512		Požární ochrana- dobrovolná část	
	5139	Nákup materiálu j.n.	5 000
	5151	Studená voda	3 000
	5154	Elektrická energie	20 000
	5156	Pohonné hmoty a maziva	15 000
	5162	Služby telekomunikací a radiokom.	2 000
	5171	Opravy a udržování	3 000
6112		Zastupitelstva obcí	
	5023	Plat členů zastupitelstev obcí a krajů	350 000
	5162	Služby telekomunikací a radiokom. (zastup.)	7 000
6171		Činnost místní správy	
	5011	Platy zaměstnanců v prac. pom.	1 300 000
	5031	Povinné poj. na soc.zab. a přísp.na st. pol.z.	350 000

5032	Povinné poj na veřejné zdravotní pojištění	111 000
5038	Ostatní povinné pojistné hrazené zaměstnavat.	8 000
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	9 000
5139	Nákup materiálu j.n.	30 000
5152	Teplo	25 000
5161	Služby pošt	50 000
5162	Služby telekomunikací a radiokom.	100 000
5163	Služby peněžních ústavů	60 000
5166	Konzultační, poradenské a prpávní služby	30 000
5167	Služby školení a vzdělávání	20 000
5169	Nákup ostatních služeb	80 000
5171	Opravy a udržování	30 000
5173	Cestovné	2 000
5175	Pohoštění	15 000
5361	Nákup kolků	5 000
5362	Platby daní a poplatků	3 000
6310 5163	Služby peněžních ústavů	20 000
6409 5909	Ostatní činnosti j.n.	405 100
2321 5169	Kanalizace	1 000 000
Výdaje celkem		9 278 300

Usnesení z jednání zastupitelstva Městyse Budišov ze dne 29. 1. 2007

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Obecním úřadě Budišov.

zastupitelstvo městyse:

bere na vědomí kontrolu zápisu z minulé schůze,

bere na vědomí zprávu o činnosti rady městyse od poslední schůze,

bere na vědomí zprávy Finančního úřadu Třebíč

- č.j. 4075/07/330980/3236 ze dne 17. 1. 2007

- č.j. 4069/07/330980/3236 ze dne 17.1.2007

- č.j. 4144/07/330980/8082 ze dne 17.1.2007

- č.j. 4132/07/330980/8082 ze dne 17.1.2007

- č.j. 4149/07/330980/8082 ze dne 17.1.2007

- č.j. 4137/07/330980/8082 ze dne 17.1.2007,

pověřuje

- radu městyse Budišov k navázání kontaktu s daňovým poradcem,

- radu městyse Budišov k řešení věci s advokátem,

bere na vědomí:

- odstoupení pana Pět'i z funkce jednatele obchodní společnosti Technické služby Budišov, s.r.o., se sídlem Budišov čp. 110,

schvaluje:

- jmenování dalšího jednatele obchodní společnosti Technické služby Budišov s. r. o., se sídlem Budišov čp. 110, a to Ing. Mana,

- změnu sídla obchodní společnosti Technické služby Budišov s. r. o., se zapsaným sídlem Budišov čp. 110, na nové sídlo Budišov čp. 360,

schvaluje záměr prodeje pozemku p.č. 3524/79 v lokalitě U Kuchyňky za cenu 125 Kč/m²,

ukládá jednat s panem Pavlíčkem ohledně prodeje části pozemku p.č. 4527/2, zodpovídá: Ing. Dokulil, termín: do příští schůze,

schvaluje pronájem bytu v budově č.p. 306 p. Smrčkoví, od 1. 2. 2007,

schvaluje prodej pozemku p.č. 564 o výměře 4 m² za cenu 100,- Kč/m²

ZPRÁVY

Tříkrálová sbírka v Budišově a okolí

Obec	Kč	Kč na obyv.
Budišov	23 543	19,97
Hodov	10 760	36,23
Nárameč	8 295	23,63
Studnice	7 030	46,56
Kamenná	6 255	28,05
Rohy	3 195	26,19
Farnost	59 078	25,43
Kojatín	3 110	39,87
Valdíkov	1 866	19,64
Celkem	64 054	25,66

Masopustní průvod

Díky volnému termínu kapely se letošní rej masek uskutečnil již 3. února. Vedle aktivních žen se letos pod maskami skrylo i několik Junáků (do budoucna se toto spojení jeví jako šťastné). Všechny na jejich dlouhou poutí obcí čekaly, vedle již tradičního počasí – sněhové přeháňky s deštěm a silným větrem, většinou otevřené dveře s drobným pohoštěním, někde bylo zamknuto, vžilo se rčení: jsou na horách.

Při zpětném pohledu o několik desetiletí, kdy masky (většinou hasičů) svým výskotem, doplňujícím pohyb a říznou dechovku, zaplnily ulice, přičemž se většinou děti k průvodu masek připojily, a ti starší setrvali v hovoru, až do chvíle, kdy již nebyla hudba slyšet, se dnes vkrádá myšlenka, jestli není dnes všechno jinak a jinde – myslím si, že jedno důležité zůstává, a to je slůvko tradice.

Náš kraj se oproti jiným oblastem nemůže chlubit pestrostí lidových zvyků, a to je jeden z důvodů, proč se snažit o jejich zachování. Důvod je velmi prostý, budoucnost obce se nedá odštírhnout od její minulosti, došlo by tak ke ztrátě rodinného stříbra obce.

Všem, kdo jsou si toho vědomi a aktivně se podílejí nejen na přípravě masopustního průvodu (lze sem zahrnout všechny akce Pod Hrázkou), patří poděkování.

Vy ostatní, kterým není dění v obci lhotejné, pootevřete svá dveře...

Karel Pavlíček

Študáci a kantoři v budišovské škole

Stalo se již dobrým zvykem, že se na začátku nového roku představí budišovští ochotníci s nastudováním nové hry. S tou letošní se navrátili do školních lavic.

Po úvodním seznámení s nelehkým životem študáků zasedli utiskovaní do lavic a jejich tyraní za katedru – toto rozdělení jakoby procházelo celým dějem hry. Jevišťe mnohdy připomínalo spíše bojiště, na němž útokům ve formě otázek profesorů odpovídali studenti většinou mlčením, popř. vytáčením se a výmluvou. Reakcí na výslednou pětku byly mnohdy nadhled a ironie. Řešení této zapleklité situace přinášela podaná ruka ze strany mladších profesorů .

Od samého začátku hry se divákům začaly vybavovat dnes již legendární filmy Cesta do hlubin študákovy duše a Škola základ života, čemuž dopomohly především výroky jako např.: „Co je to štěstí?“ a „Stanu se menším a ještě menším...“

Úsměvná hra přinášela místy i prostor k zamyšlení. Stalo se tak např. ve scénkách návštěvy školního inspektora a úplatné matky jednoho ze studentů, kdy vyvstala otázka, zdali odplata a úplata byly těmi kýženými výhrami.

Svých rolí se se ctí chopili především herci, jimž byly role ušité na míru. Pohybové kreace, jež hra nabízela, byly doménou především mladších z nich (někteří je přivedli až k dokonalosti). Pohyb se nakonec přenesl i do písní, které se dějem proplétaly.

Objevily se i nové tváře. Jejich výkon byl dobrý, to samé se dá říci o všech členech souboru bez rozdílu. Výsledkem byla zdařilá hra.

O pravdivosti mých slov se můžete přesvědčit, třeba až na samém konci jejího putování, kdy se v budišovské škole uskuteční její derniéra. Plné a živě reagující hlediště je tou největší odměnou pro každého herce, režiséra a všechny, kdo se na přípravě představení podílejí.

Karel Pavlíček

Děvče z Okříšek v Budišově

Dne 25. února viděli budišovští diváci, jejichž základ tvořili samozřejmě místní ochotníci, romantickou komedii se zpěvy Děvče z přístavu od Jiřího Baldy a Karla Melíška v podání divadelního souboru Sokola Okříšky.

Dětský maškarní karneval

V neděli 11. března odpoledne se budišovský kulturní sál zaplnil podivnými postavami. Maškarní karneval se soutěžemi a tombolou zorganizovali budišovští ochotníci s místním Junákem a mateřskou školou.

Děti si na oplátku místo kupovaných kýchčovitých ksichtů stylově vybarvily tváře a v neméně stylovém oblečení se vrhly do víru zábavy. Organizace a průběh prvotřídní, nálada obyvatelstva la.

Ladislav Dokulil

Divadlo Jára Pokojského

V letošním roce pojedeme již tradičně s našim představením do Mohelna, kam jezdíme velice rádi, protože je tam milé a nadšeně reagující publikum. A právě z Mohelna nám na začátku roku volali, že u nich už několikrát hrálo Divadlo Jára Pokojského z Brna, že se

moc líbilo a že právě toto divadlo má zájem hrát v Budišově.

Navázali jsme tedy nový kontakt a zjistili, že se jedná o divadelní sdružení převážně tělesně hendikepovaných herců působících v rámci společenství Archa community, o. s.

Mají nastudovanou hru Járy Cimrmana „Hospoda na mýtince“. Podle internetových stránek je to už jejich desáté cimrmanovské představení, takže to nejsou žádní začátečníci.

V Budišově vystoupí 21. dubna 2007 v 17. hodin.

My se na jejich představení velice těšíme a věříme, že i naše publikum.

Pokud budete

mít zájem se o Divadlo Jára Pokojského dozvědět něco víc, navštivte jejich internetové stránky: www.archa-community.cz.

Ochotnický divadelní soubor Budišov

Z HISTORIE

Z historie mlýnů

Náš výlet začneme asi dva kilometry severovýchodně od Budišova, kde bývala samota, mlýn budišovský. Ten již roku 1365 náležel Eyvani Martinic, který prodal v Budišově lán se mlýnem za 20 kop grošů. Šlo zřejmě o malou dřevěnou stavbu s jedním složením a jedním mlýnským vodním kolem na horní vodu. Zdrojem vody mu býval potůček asi čtyři kilometry dlouhý, tekoucí od obce Pyšel. Potřebný průtok, především v době sucha, zajišťovaly rybníky Pyšelák, Pyšeláček, Skalka a Kundelovský.

Kundelovský mlýn

Síla vodního proudu byla prvním zdrojem energie, kterou se člověk naučil využívat. Vynálezem vodního kola se zrodil první motor, který spolehlivě sloužil a po tisíciletí měnil energii vodního toku v energii mechanickou, která byla využita při provozu mlýna. Kolo na vrchní vodu vyžadovalo poměrně náročné řešení. Bylo umístěno v tzv. lednici, která byla z kamenného zdiva. Protékající a stříkající voda vytvářela chlad, což vedlo k příhodnému pojmenování prostoru. Voda na mlýnské kolo byla vedena dřevěným korytem, kterému se říkalo vantroky. Kola na vrchní vodu měla místo lopatek tzv. korečky, do kterých natékala voda a její hmotností se kolo otáčelo. Mělo větší účinek a

nebylo tak závislé na stavu vody v toku. Lednice byla u zdi budovy mlýna, kde otvorem ve zdi procházela hřídel kola do podkolí mlýna, což byl suterén, odkud byla přenášena točivá síla na mlýnské složení ve vyšším podlaží.

Ve Vlastivědě moravské na str. 201, v kapitole o obci Budišov, se můžeme dočíst, že zde měli živnostníci svůj pořádek, čili cechy. Řemeslo mlynářské patřilo do spojených cechů městečka Budišov, jež měly pečeť z roku 1573. Okolo roku 1762 se mluví o mlýnu, jež patřil Jakubu Kundeliusovi. Po něm okolo roku 1797 Karlu Kundeliusovi. V roce 1799 Jáchym rytíř Stettenhofen prodal pozemky k postavení domů a po mlynáři Kundeliusovi byla osada nazvána Kundelovem. Dne 5. srpna 1822 se mlynáři Malému a jeho ženě, roz. Ratkovské, polského původu, narodila dcera Amálie, jež se roku 1859 v budišovském kostele provdala za Ondřeje Muchu a ještě téhož roku se přestěhovali do Ivančic. Zde se jim narodil syn, světoznámý malíř, Alfons Mucha. Do Ivančic odešli i rodiče Amálie, kteří kvůli sporu o vodní právo museli na čas opustit mlýn. Roku 1880 na mlýně hospodaří Josef Jelínek a okolo roku 1906 je uváděn poslední mlynář Antonín Jeřábek. Kolo na horní vodu o průměru 3 metry se přestalo točit v roce 1914, čímž skončila historie jednoho prastarého mlýna v našem okolí.

Druhý mlýn v Budišově býval větrný – holandského typu. Stával asi tři sta metrů severně od zámeckého parku v místech zvaných Věterák vedle Zrádného kopce. Byl postaven v roce 1837–1838 pro potřebu budišovského velkostatku. Historikové zjistili, ač se tomu nechce věřit, že země větrných mlýnů bývala kdysi také u nás.

Zbytky větrného mlýnu Na Věteráku

V Čechách a na Moravě jich stávalo na devět set, přičemž oblastí s největší koncentrací větrných mlýnů byla severní Morava. Dnes je nejzajímavější funkční větrný mlýn u obce Kuželov na Hodonínsku. Tento mlýn s otočnou střechou pracoval až do roku 1940. Po opravě v letech 1973–1977 byl znovu uveden do chodu. Větrný mlýn na Věteráku měl dvě mlecí složení, 16 stup. Na stoupách se dělaly kroupy, proto se jim v mlynářské hantýrce říkalo krupník. Byly to mohutné tluky pohybující se za pomoci jednoduché vačky jeden sloup za druhým, přičemž jejich spodní kuželová část padala do stejné kuželové jamky umístěné v řadě, tzv. štoku, ve kterém bylo určité množství ječmenného zrna. Mezi starší generací se tradovalo, že v Budišově za pruské války, v roce 1866, bylo vybavení mlýna včetně střechy spáleno vojskem. Od té doby již nebyl provoz mlýna obnoven. Dnes je z obytné části rekreační chalupa a bývalý mlýn připomíná věžovitá neudržovaná okrouhlá stavba.

Za dalším mlýnem se vydáme do Nárámče. Byl zbořený v roce 1984 a stával za silnicí pod rybníkem Gbel na Mlýnském potoce. Potřebný průtok, především v době sucha, zajišťovaly rybníky Hodovský, Perný, Podstánský, Gbelínek a již zmiňovaný Gbel. Z Gbelu proudila voda do malého, dnes již neexistujícího, rybníka Sádek. Odtud voda pravděpodobně tekla vantrokami přímo na vodní kolo, které bylo, podle mého soudu, na horní vodu. Mlýn v Nárámči pod Gbelem (Nárámeč č. 38) byl postaven po vydání patentu o mlýnech (po 10. březnu 1814). Okolo roku 1843 je na mlýně Tomáš Jeřábek. V roce 1857 Josef Smejkal a po něm od roku 1860 až do konce provozu Jan Smejkal. Mlýn přestal sloužit svému účelu pravděpodobně v roce 1892.

Od místa, kde stával mlýn pod Gbelem, půjdeme z Nárámče po zelené turistické značce ke Dvoru v Topole, kde odbočíme na silnici směřující na Valdíkov a asi po půl kilometru přicházíme k Mlýnskému potoku. Zastavíme se u samoty, kde se říká Ve Mlýnku. Tento mlýn stál již v roce 1762 a toho roku byl na něm Gothard Eliáš. Okolo roku 1843 na něm hospodaří František Čermák. Dále jsou uváděni: od roku 1857 Jakub Čermák, 1869 Konstantin Šmahel, 1880 Vyskočil a před rokem 1890 Jan Mikunda. Posledním na tomto mlýně byl Sobol, pravděpodobně se svým zetěm Vyskočilem. Mlýn pohánělo kolo na horní vodu a svému účelu přestal sloužit v roce 1892. Podle vyprávění se z něj zachovala budova v zadní části stavení.

K dalšímu mlýnu pokračujeme po silnici do Valdíkova, kde odbočíme směrem na Smrk a asi po jednom kilometru odbočíme vpravo na asfaltovou cestu, která nás přivede k Opatskému mlýnu. Mlýnský potok je zde obohacen o další čtyři potůčky a spolu s rybníky Stávkem (vysušeným v roce 1892), Klenkem (rybníkem před samotou Ve Mlýnku, rovněž vysušeným), Stračínkem, Podhájským, Valdíkovským a Opatským zajišťovaly potřebný průtok vody. Mlýn byl založen třebíčským klášteřem a obnoven v roce 1722. V roce 1857 byl na něm mlynářem Jakub Pirochta. Z vyprávění je patrné, že kolem roku 1860 přišel na mlýn rod Škorpíků. František Škorpík kolem roku 1880, Josef Škorpík roku 1886 (to měl mlýn tři mlecí složení) a po něm jeho syn Josef, který byl posledním mlynářem na tomto mlýně. Mlelo se až do 20.–30. let dvacátého století. V té době byl připojen k vodnímu kolu generátor na výrobu elektrické energie. Od té doby se zde pouze šrotovalo obilí. To trvalo do 50. let dvacátého století. Nedostatek potravin za II. svět. války a naléhání obyvatel donutily mlynáře, i za cenu velkého rizika, mlít mouku na černo. Na Opatském mlýně můžeme vidět staré mlýnské kolo na horní vodu, které

klapalo ještě v první polovině 60. let dvacátého století (pouze pro generátor). Ke spatření je zde starý přírodní pískovcový mlýnský kámen, dávno již nepoužívaný typ válcové stolice od firmy J. Hubner & K. Opitz z Pardubic, s jedním párem rýhovaných válců o rozměrech 300×400 mm, na mletí pšenice i žita, starý typ prosévacího zařízení – hranolový šestihranný vysévač zvaný cylindr, dlouhý 3 m a průměru 80 cm, potažený mlynářským hedvábím trojí hustoty a šrotovník kamenný, podobný mlecímu složení bez moučnice. Výše uvedené stroje pocházejí z období před I. svět. válkou.

K poslednímu mlýnu se vydáme do údolí řeky Oslavy, kde se zastavíme u rekreačního střediska Nesměř. Na tomto místě stávala tzv. druhá hájenka a před rokem 1900 Eliášův mlýn. První písemná zmínka o něm pochází z roku 1695, kdy byl na něm mlynářem Štěpán Eliáš. Protože kousek nad rekreačním střediskem je zřícenina hrádku Templštejn, má se za to, že mlýn byl v tomto osamělém místě založen jako důležitá součást hrádku a tím pádem musí být starší, než je písemná zmínka o něm. Ve Vlastivědě moravské Velkomeziříčského okresu se můžeme na str. 169 dočíst pod obcí Dolní Heřmanice o tomto mlýnu. V roce 1775 měl Eliášův mlýn dvě mlecí složení a pilu, mlynářem na něm byl Antonín Hamža, dříve Antonín Eliáš. Kolem roku 1857 byl na Eliášově mlýně mlynářem jistý Jeřábek, roku 1869 František Jeřábek a roku 1890 Eduard Jeřábek. Před svým zánikem měl mlýn tři až čtyři mlecí složení, podle počtu kol, jedno z kol sloužilo pro pohon pily. Spád vody na vodní kolo byl 5 m. Eliášův mlýn patřil do panství velkomeziříčského. Dne 10. června 1899 vypukl ve mlýně požár a mlýn vyhořel do základů. Od té doby nebyl obnoven a na jeho místě byla postavena hájenka tzv. druhá. Hájenka byla asi v roce 1985 zbořena a na jejím místě bylo postaveno rekreační středisko Nesměř. Mezi pozůstatky po bývalém mlýně se zachovaly kamenné zdivo, tzv. lednice a jez na řece Oslavě, jehož stáří si netroufám odhadnout.

Podle Vladimíra Makovského zpracoval Josef Mikulášek

Z BUDIŠOVA

Počátek přestavby budišovských varhan

Provoz Holčapkových varhan v Budišově byl ukončen v sobotu dne 6. 1. 2007 dopoledne. Z varhan byly již vyházeny některé pišťaly, přesto bylo možné si na ně ještě zahrát. Po krátkém rozloučení s nástrojem jsem tedy vypnul jističe od napájení motoru a začal s demontáží hracího stolu. Na tyto počáteční práce jsem byl sám a je to docela zvláštní pocit, když si varhaník po čtrnácti letech sám začne rozebírat vlastní nástroj. Chtěl jsem tedy z hracího stolu zachovat klaviatury a rejstříky, a tak jsem při demontáži postupoval opatrně.

Rozebrání komponent hracího stolu zabralo celé sobotní odpoledne a večer. Protože byl požadavek „nějak pohnout s hracím stolem, aby bylo na kůru víc místa“, nakonec jsem asi o půl desáté večer naházel pod hrací stůl bukové válečky (stojky na pišťalnice) a hrací stůl odstrkal bokem. Komponenty hracího stolu jsem vytahal přes kostelní půdu do věžní místnosti a tam je uskladnil. Stejně tak jsem tam vystěhoval ostatní mobiliář, protože místa na kůru bylo zoufale málo.

Likvidací hracího stolu se tedy varhany staly opravdu nefunkčními (prostě jsem si rozbil varhany), a tak jsem ještě zprovoznil náhražkový nástroj. Jeho zvuk – velmi podobný původním varhanám – je způsoben digitálním vzorkováním píšťal Holčapkova nástroje. Je s podivem, že funkce digitálního samplování je dnes dostupná v Casiovkách za 7 a půl tisíc a člověk tedy nemusí shánět opravdické digitální varhany. Na sobotní večerní mši sv. se tedy poprvé naostro hrálo na Casiovky. Díky naší kytarové schole je na kůru velká ozvučovací aparatura, a tak zprovoznění celé sestavy vyšlo velmi lacino. Že se práce neminuly účinkem dokládá fakt, že mně chytly záda a v neděli jsem se taktak doplazil do Třebíče. Proto jsem na příští sobotu požádal o pomoc kolegu Tomáše.

Tomáš Nováček je zdatný a zkušený pomocník a je znalý všech těch věcí ohledně varhan, v Budišově několikrát koncertoval. Protože jsem se o další sobotě 13. 1. nemohl moc pohybovat (stále záda) pustil se sám do likvidace zbytků hracího stolu. Stihli jsme z toho vybrat asi 20 kilo olověných trubiček, které tam slouží k posílání řídicích impulsů vzduchem. Končili jsme s příjezdem pana varhanáře, který obohatil instrumentář o dvě sekery a motorovou pilu. Trochu nechápavě jsem na něj zíral, co s tím tady chce dělat, nejsme v lese. Ale vypadal tak, že je schopen to použít a tak jsem s ním radši moc nediskutoval. O něco lépe dopadl kolega Tomáš, který pochopil situaci a varhanáři hned sebral tu největší sekeru. Potom se s ní začal ohánět na všechny strany a na kůru se začalo kupit rozštípané dřevo, které jsem snašel dolů před kostel. V mezičase jsme vynesli část píšťalového fondu do věže. Do toho přišli kluci Širokovi opět s motorovou pilou, kteří byli posláni do věže, aby „spravili“ měch varhan. Prostor kůru se zaplnil prachem

a dýmem, občas z toho byla vidět nějaká ruka, nebo kus sekery a podobně. V tom rachotu a bouchání nebylo slyšet vlastního slova, kluci se činili, seč jim síly stačily, a tak hromada otopného dříví před kostelem utěšeně rostla. Práce byly skončeny po 16. hodině, protože bylo třeba se připravit na večerní mši, a tak bylo rozhodnuto pokračovat o sobotě následující, aby se na kůru konečně uvolnilo místo. O hromadu dřeva se postaral pan Baláš, který má z opravy varhan největší radost a zdaleka mě zdraví.

Druhou sobotu se scénář opakoval, s Tomášem jsme rozebírali menší kovové části varhan, ale bylo vidět, jak je Tomáš nervózní a stále hledá tu velikou sekeru, kterou si varhanář minule odvezl. Jak se blížil čas příjezdu varhanáře, nebylo s Tomášem k vydržení, naštěstí varhanář přijel včas a sekeru dovezl. Tomáš mu ji vytrhl z ruky a začal „pracovat“. Některé třísky létaly i z kůru dolů, a Tomáš v tom zápalu boje přesekal i elektroinstalační kabely od motoru varhan a světelného obvodu, což ukončilo jeho práci, protože se náhle setmělo. Já jsem už dalšímu vývoji událostí nebyl schopen přihlížet, a tak mě pan farář odvezl do Náměče, abych se z toho trochu vzpamatoval. Protože se na kůru sešlo větší množství občanstva (Jarek Ujčík, kluci Širokovi, pan starosta, fotograf a další), nebylo tam k hnutí a moje bolavá záda řekly dost. Vrátil jsem se o půl páté večer, kdy jsem konstatoval, že kluci dokonale vybilili kruchtu, na které je najednou moc místa. Tak jsem všem se slzou v oku poděkoval za výbornou práci a naložil si na svá bolavá záda kůrové lavice a stahal je zase z půdy pěkně na kůr. O druhou hromadu dříví před kostelem se bratrsky podělili varhanář s panem Balášem.

Michael Kročil

Ad Zlý báb

V minulém zpravodaji (4/2006) mě zaujal článek Zlý báb a ti druzí. Hrátky s češtinou jsou mé „houby“, ačkoliv nikdy nelze dosáhnout mistrovství Lud'ka Nekudy, který v ekvilibristice se slovy neměl konkurenci (např. texty Pes suverén nebo Šikej mi Klaus, kde pro změnu „prznil“ němčinu). Je pravdou, že ke hrátkám se slovy se mnohem více hodí angličtina, kde každé slovo má na sto významů a několika slovům se výslovností podobá. Ale s češtinou se dá leccjak experimentovat, i když to někdy člověk ani neměl v úmyslu. O tom nás právě autorka onoho zamyšlení přesvědčuje, a já jsem již dlouho nečetl nic tak zajímavého.

Jednu chybičku bych článku vytkl. Píše se tam, jak se holčička modlila „sedí na krabici Boha“, a protože dnes neříkáme „na pravici“, ale „po pravici“, už by se tato část modlitby neměla poplést. To je bohužel omyl, musíme totiž přiznat, že se lze zmýlit ještě hůře. Někdo by mohl místo „sedí po pravici Boha“ říci „sejdi popravít si Boha“. Doufejme však, že se to nikomu nestane, stačí, když si to řekli v Jeruzalémě okolo roku 30. Měli bychom pamatovat na to, abychom se k nim nepřidali.

V článku se také zmiňuje textař (Ivo Fischer), který nechal v textu (mimořádně velmi kvalitním) čpět podkoního. Nikdy předtím mě to nenapadlo. Rytmus je zde důsledně dodržován, takže přízvuk na druhé slabice bych neočekával. Navíc podkoní dnes není až tak obvyklý výraz.

Hraní se slovy má u nás dlouhou tradici. Už Jaroslav Žák, kterého nám bylo poznat nedávno v budišovských ochotnících uvedené inscenaci, se ve svých knihách dostatečně vyřádil. Ukázka z jeho postřehů: Coligo = sbírám, kolektiv = sebranka.

S češtinou si vyhráli i Vlasta Burian, Jan Werich, Felix Holzmann a další.

Mám rád češtinu, ale zajímám se i o geografii. Spojením obého vzniká nepřehledné množství hrátek. Jistý pan Větrovský, zvaný Větrák, byl pobaven, když v jedné z nejmenovaných novinách, vycházejících na Horácku, viděl zmínku o pozůstatku větrného mlýna zvaném Větrák. Budišovští si již zvykli i na Kundelov, ale přespolečně to nedá spát a hledají v onom jménu podivné asociace. Přesto je pravděpodobné, že jméno Karla Kundeliuse, podle něž název vznikl, mohlo mít spíše něco společného s obchodem nebo věděním (Kunde = zákazník nebo znalost, nauka). Zato v Hodově nevíme, zda hodovali či potom něčím házeli. Nárameč by mohla být vsí těch, kteří nosili náramky anebo měli na rameni meč. Valdíkov byl asi uprostřed lesů (Wald), nebo tam hodně děkovali, když nepřátelé dali vsi v ale. Kolik bylo v Kojatině kojných, nevíme. Zato ve vsi Kamenná (dříve Kamenné) je kamenů dostatek. Která Ela měla co psát v Pyšelu (dříve Pišelo), je záhadou. Ve Studnicích mohly být studny, ale také pěkná zima, anebo se rděli studem, že nic nemají. Rohy mají název podle zvířat, čertů, nebo stolu? Co třeba Trnava – bylo tam tolik trní? Ale kdež, původní jméno bylo Trmava, takže asi nějaká trma-vrma, nebo chodili mávat směrem k Třebíči? Výkladu pak nepotřebují západně od Třebíče ves Chlístov a vedle ležící „Dštěměchy“. Tam je sucho vzácné.

Prosím ctěné čtenáře, aby výše uvedené etymologické fantazie brali s rezervou (ale neodbíhejte do garáže pro kolo).

A Budišov? No, buzení není nejpříjemnějším tématem. Mně spíše dnes zaujalo, jak se všichni snaží být za všech okolností takzvané „in“. Kdo neví nic o různých Vyvolených,

nepoužívá nejznačkovější zboží, nesleduje poslední módní trendy, netráví čas psaním esesemek, nezajímá se o novinky ze života VIP (věru impotent parkinson), nepoužívá moderních slov, nemůže být in. Budiž. Ale mně se líbí více **Budiž off**.

Což má dva významy. Být mimo (offside), tj. **nebýt in**. Druhý význam souvisí s vypínačem. Moc dlouho kecám – Budiž off.

Ladislav Dokulil

Cítím se doma tam, kde je ticho, teplo, sprcha, něco k jídlu, postel a internet

Jiří Grygar, Katolický týdeník 4/2007

Internet

Již 7 let je tomu, co jsem na stránkách tohoto periodika zplodil článek nazvaný Internet? a zakončený zvoláním Internet! Tehdy jsem se na základě komentovaného výčtu výhod a nevýhod snažil obhájit užitečnost internetu. Dnes je již interpunkce zbytečná, a můžeme opustit i psaní názvu s velkým I na začátku, neboť se již stává samozřejmostí. Můj oblíbený vědec zařadil toto medium k základním životním potřebám (viz motto). Jsou lidé, kteří se bez něj neobejdou, ostatní jsou na něj čím dál více odkázáni vzhledem ke stále se množícím odkazům na různé adresy stránek s nejrůznějším obsahem.

Je asi zbytečné obhajovat užitečnost internetu. Ačkoliv se jedná pouze o počátky daleko větších možností využití, již dnes jej nevyužije jen málokdo. Já bych chtěl jen rozvést svůj dřívější výčet možností použití o praktické příklady, tedy k čemu se dá internet použít, včetně použitelných odkazů. (Komu se nechce vytukávat adresy, může tytéž odkazy vyzkoušet na stránkách městyse **www.oubudisov.cz** pod menu „další odkazy“.

Ale přece jen ještě k nevýhodám (podle těch z roku 2000):

Ad 1 a 2 – V té době byl internet drahý a pomalý. Dnes již to není tak docela pravdou. Dnes již i na venkově je možné získat připojení od cca 300 Kč měsíčně s celkem vyhovující rychlostí. Připojení po telefonu doporučuji každému co nejdříve změnit, neboť při kvalitnějším připojení k internetu můžeme za telefonování značně ušetřit, jak bude uvedeno dále.

Ad 3 a 4 – k šíření virů a pornografie se přidalo i neovladatelné šíření spamu, tj. nevyžádaných hovorů v e-mailech, ale to vše se dá za pomoci různých programů a postupů řešit.

Ad 5 a 6 – na šíření reklam a placených informací si budeme muset zvyknout, ale třeba se nějaký zlomek reklam dá i využít, jsou výjimečně inzerovány i užitečné věci. Placené informace budou také nabývat na rozsahu, ale ti, kdo je potřebují, získají je zde podstatně levněji, než by je sháněli jinde. Obdobně to lze říci třeba o hudbě či filmech a podobně.

Ad 7 – závislost na internetu vzniknout může, ale není zdaleka tak nebezpečná, jako závislost na hracích automatech, či alkoholu nebo drogách. Minimálně neleze tolik do peněz, samozřejmě pokud máte paušál, pokud možno bez omezení.

A tak jedinou překážku masového užití internetu tvoří počítačová (ne)gramotnost. Internet lze přirovnat k vynálezu knihtisku. Tento v té době převratný vynález měl umožnit přístup k informacím každému, ovšem pokud uměl číst a měl dostatek prostředků na zprvu nákladné knihy. Ale časem tiskoviny zlevnily a většina lidí se číst naučila. Ovšem, k vlastnímu užívání internetu není třeba mnoho počítačové znalosti. Pokud vám někdo počítač zprovozní a vybaví softwarem, a vy dokážete na monitoru mezi záplavou ikon najít a stisknout tu s internetovým prohlížečem, máte vyhráno. Stačí umět číst a mačkat pouze 2 (slovy dvě) tlačítka na myši (ovladač TV jich má několiknásobně víc a mně je z nich většina záhadou) a dostanete se vcelku kamkoliv. Možná ještě někdy budete potřebovat napsat pár písmen do místa pro adresy, ale spíše klíčové slovo do vhodného vyhledávače (vysvětlím později). A kdo zvládl alespoň základy angličtiny, je teprve winner, neboť může kromě českých stránek prohledávat i 99 % stránek na celém světě (zde je angličtina – a jen ona – opravdu světovým jazykem), kde je o mnoho řádů více informací.

Další informace jsou optimalizovány pro připojení cca 500 Kb a pokud bude překážkou omezení množství stahovaných dat (při levnějších připojeních běžné), upozorním na to.

Takže, k čemu všemu lze internet použít:

1. Práce

Každý ke své práci internet nepotřebuje. Někteří se však dnes již bez internetu neobejdou. Většina manažerů, právníci, lékaři, úředníci, policisté, vojáci, učitelé, třeba i geodeti, abych přišel se svou troškou do mlýna. Jiní jej s výhodou používají minimálně jako zdroj informací. Také se dá pracovat přímo na internetu nebo po síti zadávat a odevzdávat práci. Je zde možnost si i práci hledat. Tady ale příklady nebudou, zde si své potřebné stránky každý podle své profese jistě najde sám. My se budeme zabývat užitím internetu pro každého. A to se týká už další oblasti.

2. Komunikace

2.1 Největší rozšíření doznal internet při používání e-mailu. Dnes již používat klasickou poštu pro sdělení textových a obrazových či zvukových informací je pomalé a pracné. Další připomínky jsou zbytečné, je opravdu málo těch, kteří ještě nevědí, o co jde.

2.2 Další velké rozšíření, zejména mezi mladými, doznal ICQ (I seek you [ajsíkjú]), komunikační interaktivní textový prostředek, např. **icq.atlas.cz**, který umožňuje i posílání SMS zpráv a třeba i telefonování.

2.3 Telefonování po Internetu je ovšem možné i jinak. Různé firmy (zde příklady nebudou) nabízejí možnost telefonování bez paušálních poplatků a platíte jen tolik sekund, kolik protelefonujete, navíc je to poměrně levné, a v rámci sítě jednoho poskytovatele je to často úplně zdarma.

2.4 Skype [skajp]. Další možnost telefonování **www.skype.cz** pro toho, kdo má paušální připojení, je zcela zdarma, podmínkou je, že ten na druhém konci má stejný software a vy ho máte ve svém adresáři. Navíc se po zakoupení webkamery (cca 400 Kč) můžete i vidět. Zde platí, čím rychlejší připojení, tím lépe.

3. Media

3.1 Televizní společnosti mají na internetu své stránky, na nichž si každý může najít podrobný program leckdy včetně fotografií, profilů, ukázek a podobně. Některé stanice (např. ČT 24 www.ct24.cz) lze sledovat i na internetu. Největší síla těchto stránek ale tkví v rozsáhlém archivu jednotlivých televizí. Kdo zjistí, že promeškal nějaké zprávy či publicistický pořad, může si jej na stránkách jednotlivých stanic nalézt a zhlédnout. Takto lze vidět všechny pořady, které ta která televize produkuje a má na ně práva, filmy zde nevidíte. Tady opět platí, čím rychleji, tím lépe. Jsou zde Česká televize www.ceskatelevize.cz, Nova www.nova.cz, www.iprima.cz, ze zahraničních nás jistě zaujme ORF tv.orf.at.

3.2 I rozhlasové stanice mají stránky – Český rozhlas www.rozhlas.cz/portal/portal, Hit rádio Vysočina www.radiovysocina.cz, nebo třeba rádio Hey www.radiohey.cz. Spoustu rozhlasových stanic celého světa lze poslouchat po internetu.

3.3 Noviny a časopisy mají také svoje stránky, např. mf DNES www.idnes.cz, Lidové noviny lidovky.zpravy.cz. Na internetu je také spousta internetových periodik, nejstarší české je Neviditelný pes Ondřeje Neffa neviditelnypes.zpravy.cz. Je zde i zpravodajský server ČTK České noviny www.ceskenoviny.cz. Zajímavé jsou i Britské listy www.blisty.cz.

Z množství časopisů lze jmenovat např. 100+1 ZZ www.stoplus.cz, National geographic www.national-geographic.cz, VTM www.vtm.cz a je zde i mnoho jiných více či méně seriozních.

4. Informace

4.1 Nejvíce informací se dříve našlo v encyklopediích. Sám internet je ale největší encyklopedie. Lze zde vyhledat téměř všechno velmi rychle a navíc podle počtu výskytů a kvality zdrojů lze odhadnout správnost informace, neboť žádná encyklopedie není bezchybná. Pro vyhledávání asi všichni znají Seznam www.seznam.cz, jiný známý český server je Centrum www.centrum.cz, ale podle mých zkušeností je naprosto bezkonkurenční vyhledávač Google www.google.cz.

4.2 Na internetu jsou ovšem i klasické encyklopedie, je tu Ottova www.ottovaencyklopedie.cz, ze zahraničních Encyclopaedia Britannica www.britannica.com, i světoznámá Larousova www.larousse.fr, ale výhoda internetu je v tom, že si uživatelé encyklopedie mohou sami doplňovat. Je to sice méně důvěryhodné, rozsah informací ale roste nade všechny meze. U nás je trochu žánrově nevyrovnaná Co je co www.cojeco.cz, ve světě pak Wikipedie, jejíž česká verze sice také existuje cs.wikipedia.org, ale např. v anglické en.wikipedia.org je nesrovnatelně více informací.

4.3 Velká výhoda internetu je i v získávání informací od úřadů a stále více se rozrůstající možnosti komunikace s nimi. Informace o obecních a jiných úřadech lze nalézt na stránkách www.mool.cz, www.epusa.cz, www.risy.cz, www.iriserr.cz, portal.gov.cz, www.statnizprava.cz, adresu úřadu našeho městyse známe www.oubudisov.cz, pověřený obecní úřad máme v Třebíči www.trebic.cz a krajský úřad má stránky www.kr-vysocina.cz. Úřad vlády je na adrese www.vlada.cz a náš slavný parlament i tady najdeme www.psp.cz.

4.4 Hodně se můžeme také dozvědět na stránkách Českého statistického úřadu www.czso.cz, kde nalezneme i kompletní výsledky všech svobodných voleb u nás www.volby.cz.

4.5 Telefonní seznam najdeme na telefonniseznam.o2active.cz, zatímco poštovní směrovací čísla jsou na www.psc.cz. O podnikatelských subjektech zjistíme vše na serveru ARES www.info.mfcr.cz/ares.

4.6 Na internetu můžeme najít i údaje o pozemcích včetně vlastníků nahliznidokn.cuzk.cz, pokud si někde zjistíme čísla parcel. Připravují se i přehledné mapy, kde si na internetu budeme moci i ta čísla parcel nalézt.

4.7 Pokud si přejeme znát opravdu nejkompexnější údaje o počasí, jdeme na internet, nejlépe na www.chmi.cz, případně www.meteopress.cz.

4.8 Po internetu se můžeme podívat po naší republice či do světa, a to prostřednictvím webových kamer. Některé jsou uspořádány podle oblastí, např. www.worldlive.cz nebo czcams.grentzius.com.

5. Poučení

5.1 Neznalost zákona neomlouvá. Sbíрка zákonů ve formátu PDF je na adrese www.mvcr.cz/sbirka a v elektronickém tvaru jsou zákony na www.sagit.cz.

5.2 Není od věci mluvit a hlavně psát správně česky. K tomu nám poslouží Pravidla českého pravopisu www.pravidla.cz a pokud bychom ještě neměli jasno, můžeme se obrátit přímo na Ústav pro jazyk český www.ujc.cas.cz. Pokud chceme správně psát, nestačí jen znát gramatiku, ale hodně chyb se dělá i v typografii, ve které se můžeme vzdělat na www.typo.cz.

5.3 Cizí jazyky jsou rovněž důležité, zvláště pro brouzdání po internetu. Dobré slovníky lze nalézt na slovníky.atlas.cz nebo slovníkonline.translatory.cz či slovníky.webz.cz/index2.php, stahování slovníků umožňuje např. www.david-zbiral.cz/elslrozc.htm.

5.4 Z přírodních věd – přehledy památek Unesco jsou na adrese whc.unesco.org. Novinky z astronomie najdeme v Instantních astronomických novinách www.ian.cz, zajímavé snímky z vesmíru získáme na www.solarviews.com. Zajímavé informace o času na Zemi uvádí www.timeanddate.com. Převody všech možných jednotek fyzikálních veličin jsou zde také www.converter.cz. Velmi pěkná encyklopedie přírody je na www.biolib.cz s 375 000 vědeckými názvy a 28 600 obrázků. Je zde i kompletní výčet všech chráněných území Česka a Slovenska.

5.5 Údaje o zemích světa se můžete dozvědět na www.infoplease.com/countries.html nebo www.theodora.com/wfb/#A. Takových možností jsou ale na internetu desítky. V češtině je to méně rozsáhlé, např. www.celysvet.cz. Hymny států světa lze najít na www.national-anthems.net.

5.6 Na síti se můžeme dozvědět hodně věcí z oboru medicíny. Takže dnes už říkám správně parodontóza a hemoroidy, s lékařem zasvěceně mluvím o palpatach a extrasystolách a nežádoucí účinky léků si také už umím najít. Stačí jen navštívit www.medicina.cz či www.lekarna.cz a snažit se i jinde vyhledávat se správným klíčovým slovem.

5.7 Věřící (a nejen oni) se mohou na internetu vzdělávat i ve víře, ať již všeobecně www.vira.cz, v encyklopedii www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz/encyklopedie.php, nebo třeba i v životopisech svatých www.abcsvatych.com, anglicky www.livingwatercommunity.com/saiints/saints.htm, nebo německy www.heiligenlexikon.de. Opravdovou lahůdkou je pak možnost poslechu bible v nejrůznějších jazycích světa, leckdy i s různojazyčnými texty www.audiotreasure.com. Stránky naší farnosti jsou na www.oubudisov.cz/farnost, našeho děkanství (Velké Meziříčí) www.dekanstvium.horacko.com a naše biskupství v Brně má stránky www.biskupstvi.cz – asi bylo první, když získalo takovou doménu.

6. Cestování

6.1 Pokud rádi cestujete, je internet neocenitelný, můžete si na něm najít všechno potřebné o poloze, ubytování, zajímavostech a službách, takže nejedete naslepo. Turistických serverů je hromada – www.cestovani.cz, www.sopka.cz, www.turistika.cz, zajímavosti z naší republiky najdete na stránkách www.hrady.cz. Hodně se dozvíte i na stránkách jednotlivých obcí, mikroregionů nebo krajů.

6.2 Svůj prostor na síti má i Klub českých turistů www.klubturistu.cz. Cykloturistika je na www.cykloserver.cz.

6.3 Ubytování najdeme také – www.ubytovani.cz. I údaje o uzavřených úsecích silnic tady jsou www.mvcr.cz/doprava/uzavirky.html.

6.4 Abychom se ve světě neztratili, potřebujeme kvalitní mapy. Tady je internet velmi silný, kvalitních map je tolik, že je nedokážeme ani všechny prohlédnout. Zde musím upozornit, že není moc vhodné mít limit stažených dat, neboť ty nejkvalitnější a nejhezčí mapy nejsou málo náročné na množství stažených dat. Nejkvalitnější mapy včetně družicových snímků jsou na Googlu maps.google.com. Ještě zajímavější je Google Earth – earth.google.com – když si zde stáhneme program, můžeme pomocí něj virtuálně cestovat po celé Zemi. Těžko se odtrhnout. Podobné mapy dostaneme v české verzi na www.mapy.cz. Je to mapa České republiky s leteckými snímky a Evropy s družicovými mapami. Další kvalitní mapy Česka najdeme na mapy.o2active.cz. Hezké mapy v Evropě najdeme na www.viamichelin.com/viamichelin/gbr/dyn/controller/Maps a mapy na celém světě získáme na www.multimap.com. Mapy ze světa lze najít i na www.lib.utexas.edu/maps/map_sites/cities_sites.html, v Německu mají vynikající mapy včetně družicových www.stadtplandienst.de. Různé mapy našeho kraje včetně zobrazení popisných čísel zobrazuje krajský server GIS www.kr-vysocina.cz/www/gis v sekci „administrativní členění“. I jiné krajské úřady mají zajímavé mapové servery. Na internetu jsou i zajímavé staré mapy, např. www.davidrumsey.com a alabamamaps.ua.edu/historicalmaps ze světa, staré mapy u nás např. mujweb.atlas.cz/www/mapy a oldmaps.geolab.cz. Zajímavé jsou i mapy nebeských těles, z nich na ukázkou jen pěkná interaktivní mapa Měsíce www.lunarrepublic.com/atlas/index.shtml.

6.5 Pro ty, kdo nejezdí svým vozidlem, jsou důležité jízdní řády jizdnirady.atlas.cz/JRCis.asp. Ale na internetu můžeme najít i informace o zpoždění vlaků www.cd.cz/index.php?action=section&id=35029, i v grafické podobě kam.mff.cuni.cz/~babilon/zpmapa.

7. Zábava

7.1 Na síti je mnoho o hudbě. Přehled držitelů cen Grammy www.grammy.com, různé žebříčky, např. www.lanet.lv/misc/charts, texty písní ve světě www.leoslyrics.com i u nás zpevník.wz.cz, nc-zpevník.wz.cz. Dají se (dnes již převážně za peníze) stáhnout skladby ve formátu mp3, např. music.download.com.

7.2 O filmu a divadle je toho na internetu též nemálo. Přehled Oscarů též najdeme www.oscar.com, stahování filmů je také běžné, např. filmdownloads.aol.co.uk, v těchto případech opět nelze doporučit připojení s limitem stahovaných dat. Nemůže chybět ani stránka o Cimrmanovi (který byl pochopitelně i vynálezcem internetu) www.cimrman.at.

7.3 I různé koníčky můžeme po internetu podporovat. Kdo rád fotí, může použít www.digineff.cz, www.skyfly.cz je zase server o létání. I pro ženy se leccos najde zena.centrum.cz, www.zena-in.cz, www.babinet.cz a jiné.

7.4 Pro hraní her na internetu je důležitá rychlost připojení, pro stahování her je lepší absence limitu. Pařanům moc neporadím, v tom se příliš nevyznám.

8. Sport

8.1 Zájemci o sport bez internetu mají mnoho nevýhod: Nemohou zjistit kompletní výsledky utkání a závodů (leckdy i několik sekund po skončení akce), neprohlédnou si žebříčky borců až do posledního, těžko budou hledat historii svého oblíbeného sportu, nemají možnost prohlédnout si tisíce fotografií svého oblíbeného sportu, mají prostě smůlu. Všeobecně o sportu pojednávají www.sportovninoviny.cz, o olympiádách jsou stránky www.olympic.org, na www.vitisport.cz je také leccos o odvětvích sportu včetně historie.

8.2 Fotbal www.fotbal.cz, hokej www.hokej.cz a atletiku www.atletika.cz najdete lehce.

8.3 Kompletní světová cyklistika je na www.cyclingnews.com, tenis mužský www.atptennis.com a ženský www.sonyericssonwtatour.com je zde také.

8.4 Ze zimních sportů můžeme připomenout lyžování www.fis-ski.com.

8.5 Z motoristického sportu můžeme uvést příklad velice pěkného českého serveru o formuli 1 formule1.auto.cz.

8.6 Každá vrcholná sportovní akce (mistrovství, olympiády, poháry) má své stránky, které většinou není těžké najít. Jsou tam většinou naprosto kompletní a aktuální výsledky i program.

9. Obchod a finance

9.1 Nákupy na internetu jsou obvykle levnější, někdy však s větším či menším rizikem. Ale pokud používáte renomované servery, např. www.vltava.cz, www.amazon.com, není riziko příliš velké.

9.2 Internetové bankovníctví je již dnes v podstatě se stejným rizikem jako u běžných bankovních operací, příliš zkušeností ale o něm nepředám.

Dosavadní výčet je jen zlomkem toho, k čemu je nám internet. Takže – vzhůru na síť!

Ladislav Dokulil

Reflexe času

Čas oponou trhnul a do Budišova se vrátilo jaro! Ale po netypické, „laskavé“ zimě, prý nejteplejší od roku 1900... i psal jsem poeticky v předešlém BZ ve vánoční básničce o bílých budišovských pláních s vyšlapanými stezkami od zmrzlých tlapek zbývající smečky místních zajíců. I když jsem už dost starý=zkušený(?), mýlil jsem se, nebyl sníh, ani stopy zvěře, ale věřím, že nám to nevzalo poezii Vánoc, byť já, stejně jako mnoho dalších soukmenovců, ležel v posteli nakažen jakýmsi moderně zmutovaným virem, který se tady roztahoval, protože ho nezničily ani medikamenty, ani mráz. Ach jó, pamatuji si z mládí ty půlmetrové závěje kolem silnic, které rozhrnul dřevěný šípový pluh, tažený párem koňů, ze kterých se kouřilo, k Václavu se pak málem nedalo přes sníh přebrodit, na Brcích návěje od větru do půlky našeho dětského těla, po silnicích jezdily sáně tažené jedním koněm a ten „horácký“ mráz štípal úplně všude, protože jsme nebyli teple oblečení a obutí. Ale táhlo nás to ven, zabavit se, na rozdíl od většiny dnešní mládeže, která dává přednost TV, PC, DVD, MP3 a DK (domácí kino). Letos se ale ušetřilo na topení i zlomeninách, chemickém posypu, aby pak 23. ledna paní Zima majestátně vltla na Horácko a posypala je sněhem a tím nám zachránila čtvero ročních obdobía není to nic nového, kdysi také bývaly zimy bez sněhu a na Pekařáku se čvachtaly otužilé kačeny...

...jó, Pekařák, zmizí sice navěky z mapy Budišova, ale všichni, co zde žili, si jej budou pamatovat. Hezky o něm píše Lad'a Eichler mladší. Někdo si uloží do paměti to horší – smradlavou louži na tváři obce, jiný důležitý zdroj vody pro dobytek i zeleninu v suchých létech, další hokejový stadion, kde se proháněly generace místní omladiny na příšroubovacích kolumbuskách, šeksnách i kanadách a do setmění honily puk, nebo kluci naháněli holky... ach jó, byly to krásné časy!

V lednu Evropou prolétla vichřice, která ale Budišovu, v porovnání s jinými částmi, zas tak neuškodila, nějaké křídlice na střeších, v lese při procházce po Brcích jsem napočítal do 15 povalených stromů, mnoho servaných silných větví a stovky očesaných drobných větviček, takže osud, tentokrát v převlečení za vítr, k nám byl milostivý... díky, přírodo!

A za rok „přijde zima, bude mráz, kam se ptáčku, kam schováš“. Tak se zpívá ve známé dětské písničce a já se taky ptám, zda je nutné tak drasticky vyřezávat křoví podél silnice do Kamenné či z Nárámče do Hodova, snad to křoví ničemu nevedí, vyjma nám, samozvaným vládcům světa, a drobní ptáci tím ztrácí přirozené prostředí k ochraně i hnízdění... a pak prý platí mudrcovo „poučení z minulosti, ovlivňujeme budoucnost“!

Jedno přísloví učí: „Když tě nikdo nepochválí, pochval se sám!“ A tak to dělám a chválím Budišovský zpravodaj. Proč? Víím, jak je s přibývajícím čísly stále obtížnější udržet jeho vysokou úroveň i zajímavý obsah pro čtenáře s nejrůznějšími zájmy i věkem. Vyhnut se, no, jak to nazvat „bulváru“, nikomu neublížit, ale při tom přesto psát o dění v obci i místních lidech... a proto volám už poněkolkáté: zapojte se i další dopisovatelé a nebojte se, redakce to jazykově „učeše do spisovně češtiny“, aniž by to změnilo smysl... Ale také znám jiné přísloví, které zase říká: „I kdyby tě chválilo tisíc úst najednou, nikdy mezi nimi nesmí být ta tvoje!“ A tak teď fakt nevím co, chválit? nechválit? Určitě to první! Příklad: Každý muž prý potřebuje k životu tři ženy. Matku, manželku a aspoň jednu, která ho pochválí a považuje ho za MUŽE!

Navazující na článek „Koho zajímá čeština“ musím konstatovat, chca-nechca, obrovský vývoj jazyka v posledních 10, 15 letech. Proniká „čenglish“ což je „počeštěná angličtina“, počítače a mobily nás zase nutí ke stručnosti a zkratkovitosti a kdo mluví, nebo vysvětluje něco trochu „obširněji“, je pokládán za pomalého.

„Pisnu vam smesku kdy se mitnem v rest rumu ve livingu. Dík.“ – tak se běžně hovoří v naší firmě. (Překlad do češtiny: „Pošlu vám SMS, kdy se potkáme v odpočívací místnosti tkalcovny. Díky.“) Co k tomu dodat?

Také byl Valentýn – svátek zamilovaných. A jaro přece lásce přeje, i já to cítím ve svých starých kostech (mám ještě raději sladké jídlo).

„Každý člověk má v srdci uloženo nějaké místo na světě...“ zpívá se v jedné lyrické anglické písni a já věřím, že většina čtenářů BZ tam má pevně zakódováno Budišovsko... a já bych se ani nedivil!!!

Ing. Rostislav Tesař

Poutník

Někde na začátku jeho putování je odchod jeho tety. Nevěděl, co je to smrt, bylo mu řečeno, že ji již nikdy neuvidí. Potoky slz byly k nezastavení.

Školka, to bylo prvé odtržení od rodičů. Z té doby mu utkvěl v paměti batůžek na svačinu (většinou v něm byl chleba se sádlem) a mýdlo v bakelitovém pouzdře. Doma to pak byl bunkr (stůl), ze kterého se střílelo pistolí tvořenou krabičkou zápalek, kramlíkem, kouskem dřívka a gumkami nastříhanými z duše kola. Vynořují se mejdlíčka a pendreky, které se v průběhu let ztratily, aby se po několika desetiletích znovu objevily na poutích.

Škola přinášela především poznání. Vzpomínky začínají prosvětlovat lampionové průvody a s nimi spojené prvé setkání s bezprávím, jehož výsledkem byl lampion hořící po stříknutí benzínem určeným do zapalovače. Začaly se objevovat prvky oblíbenosti a nadřzování. Překvapivě to nijak neovlivnilo cestu, která se před ním začala rýsovat. Jeho cesta prochází i kostelem, kde vidí lézat chrousty pouštěné při májových pobožnostech a mši, která se mu jevila k nepřečkání.

Na své cestě začíná potkávat lásku. O těch prvních se překvapivě dozvěděl, až po letech na abiturientském setkání, v té době o nich neměl ani tušení. Ta opravdu první byla silná a spalující, vinou nepřipravenosti poutníka dochází k jejímu konci. Zůstalo po ní ale něco trvalého, co mu dodávalo a dodává životodárné síly na jeho další cestě.

Po letech učení je sražen na kolena, a to doslova. Jeho cesta nabrala nečekaný směr. Potkává poutníky stejného osudu, jejichž cesty jsou plné smutku, tragédií a beznaděje. Vše se ukládá do batohu, který tíží. Přes to všechno se poutníkovi daří znovu stavět na nohy. Děje se tak díky několika osudovým setkáním, při nichž dochází k prosévání, po němž zůstane na dlani několik zlatých zrněk. Jejich přetavením se uvolňuje životodárná síla.

Jeho cesta prochází krajinou, kterou sice kráčel i předtím, ale oči se mu otevírají až nyní. Při odpočinku hledá ticho, a naslouchá mu. Neví sice přesně co hledá, ale rýsující se další úsek cesty ho nutí zvednout se a pokračovat. Potkává poutníky, se kterými se mnohdy jen pozdraví, s některými jdou chvíli spolu a někteří jej na cestě již neopustí.

Jsou mezi nimi i tací, kteří již svoji cestu došli, a stali se milníky, díky nimž může dál kráčet po té svojí. Snad v této době se objevuje touha podělit se se svým hledáním a poznáváním i s ostatními. Slovem se mu to moc nedaří. Jsou to fotografie, které ty jedinečné zlomky vteřin zachycují. Poutník cítí radost a ta se znásobuje poznáním, že se jí daří předávat dále.

Jeho cesta za dalším vzděláním jej přivede do města. Zde ho v jedné chvíli přepadne v pokoji uprostřed panelového domu tísnivý pocit. Pokoj je jako ve vzduchoprázdnu, neznámé prostředí a lidé, vše jiné, než dosud na cestě poznal. Tísní ho představa, že by se mohlo jednat o stav trvalý. Naprostá beznaděj neumožňující najít nějaký pevný bod.

Láska, toto všeobjímající slovo, znovu se s ní na cestě setkává. Měla přijet vlakem – neprijela, vůbec do něj nenastoupila. Další skončila ve chvíli, kdy upřímné vyznání poutníkovy bylo nazváno primitivním, po další zbyl zpěv, který se vrací i po letech. Poutník začíná ve své osamělosti spatřovat svůj úděl.

Jeho cesta po mnoha letech míří opět do kostela. I přes to, že zde poznává snad každý kout z dětství, přistihuje se, že hledá a slyší: „Důvěřuj mi a pokračuj v cestě“.

Při svém putování se setkává i se smutkem ze ztráty blízkých. Zůstal po nich úsměv, slovo, vzpomínka na podání hole, když poutníkovi vypadla z rukou a možná i něco, co zůstalo nevyřčeno někde uvnitř.

K největším změnám ve směru cesty dochází ve chvíli, která podle jeho dřívějších představ neměla nastat. Bylo to setkání s další láskou. Všechny předcházející jako by byly cestou k ní.

Poutník stojí na kopci, před ním v otevřené krajině probleskuje bílá stavba. Je to zámek, statek, nebo jen vysoký dům? Je to cíl jeho cesty? Odhaduje vzdálenost.

Ohlíží se nazpátek. Je to pěkný kus cesty, co ušel. Jsou za ním kopce, místa s hustými lesy a tajemstvími, která zná jen on. Uspokojení střídá zjištění, že důležitější je úsek před ním, který začíná právě v této chvíli. Jaká cesta jej čeká, dojde vůbec k bílému místu na obzoru?

Karel Pavlíček

Vzpomínka na Bäckovy

Verše pocházejí z literární pozůstalosti Hany Bäckové a do redakce je zaslal JUDr. Jiří Štelovský. Jeho matka, paní Jarmila Štelovská, rozená Tvarůžková, se jako malá s Hanou a Evou Bäckovými kamarádila a kdysi potvrdila, že verše napsala Hana Bäcková. S největší pravděpodobností pocházejí z roku 1939.

Hana Bäcková (nar. 1922) byla se svým otcem Richardem Bäckem (nar. 1888) popravena 17. 6. 1942 v Kounicových kolejích v Brně, její sestra Eva (nar. 1925), Bedřiška Bäcková (nar. 1898) a její matka zahynuly 26. 11. 1942 v koncentračním táboře na Východě.

Sestry Bäckovy u Lisákových, zleva: (v šatech) Hana a Eva

Fotografie z archívu paní Evy Vašíčkové

Hana Bäcková – Básně

Balada o dívce, která hledala lepší zemi

*Tam na tu hvězdu, jež tak krásně svítí,
tam musím přijít! V lepší svět!
Tam, kde je ještě láska v lidském žití,
kde lidem v srdcích vonný kvete květ.
Tam nebudou mnou povrhovat všichni,
tam sirotkem už chudým nebudu.
Tam vzplane červánek zemdlenému líci,
tam strěsu zlou ze sebe chudobu.
A s těmi lidmi, jež jsou tak tam dobří,
chci jednat ve prospěch těch lidí zde.
Ó, lide, vaše srdce olbří,
nechť učí zde ty naše zlé!
Pak vynalezu věci mnoho,
které vám za odměnu dám;
a nebude to trvat dlouho,
vždyť ruce, hlavu, srdce na to mám! –
Už za tebou brzy přijdu,
hvězdo! a ty mě přivítáš.
Sotva vkročnu na tvou půdu,
viď, že mně svou lásku dáš?!
Já cítím, že
tam na tu hvězdu, jež tak krásně svítí,
už musím přijít! V lepší svět!
Tam, kde je ještě láska v lidské žití,
kde lidem v srdcích vonný kvete květ...
A děvče kráčí přes překážky,
nic nedbá noci studené a zlé,
nic nedbá na žaludku nářky,
jen dojít chce už k metě své.
– Ráno na cestě mrtvé leželo.
Snad aspoň srdce jeho k hvězdě dospělo.*

Modlitba

*Nechci, ach nechci žádného Boha,
každý Bůh jenom je smyšlenka pouhá.
Však přece, Tatičku, přece dva Bohy mám,
ten menší – Láska je, ten velký – tos Ty sám.
Ty drahý, jediný, největší z lidí,
proč denně oko mé sochu jen vidí?
Je možno, že nežiješ přes dva už roky?
že už svět neslyší milé Tvé kroky?
Já cítím, Tatičku, Ty že nás vidíš,
naše že kroky i nyní Ty řídíš.
Tatičku, prosím Tě, Tatičku drahý,
blesk pošli přezhoubný na naše vrahy!
Tatičku, prosím Tě, osviť už Rusy,
Istivého Teutona roztrhni v kusy!
Nedej, Tvůj, Tatičku, národ by zhynul,*

*nedej, by pomsty Bůh Teutona minul!
Nechci, ach nechci žádného Boha,
každý Bůh jenom je smyšlenka pouhá.
Však přece, Tatičku, přece dva Bohy mám,
ten menší Láška je, ten velký, tos Ty sám.*

Muselo to být

*Že odcházíš můj milý? Co na tom sejde?
Když zavolám, jiný po tobě přijde.
Budu ho milovat tak jako tebe,
budu s ním pohlízet ve hvězdnaté nebe,
budu ho líbat, sladká šeptat slova,
vyznání lásky naslouchat znova;
a budu vzpomínat, jak sedala jsem s tebou,
jak rty dlouze splynuly nás obou,
jak bez mluvení jsme si rozuměli,
a jak jsme srdce plné štěstí měli.
Ted' odešels a půjde bez tebe to,
škoda – bylo to nejkrásnější léto...*

Proč?

*Proč nemůžem být stále spolu?
proč oddělí nás povinnost?
proč srdce musí tonout v bolu?
proč zákon staví před nás most?
proč nesmím o své lásce křičet?
proč musím tajit lásku svou?
proč nesmím o tvé lásce slyšet?
proč jen je život hloupou hrou?
proč všude na světě jsou lidi,
jež rádi vidí neštěstí?
proč závistníků oči slídí,
zda šeptáme si o štěstí?
proč nejsou všichni lidé dobří?
proč horší jsou jak zvířata?
proč nejsou šlechetní a chrabří?
proč cesta k srdcím zavátá?
a proč tolik proč musím psát?
a proč se tolik musím ptát? proč? proč?*

Víc?!

*O nudném dni jsem chtěla psát
a měla bych se učit raděj;
však ať si mě má kantor rád,
v přestávce je času habaděj.
Tak hloupě ležím, v ruce s tužkou,
na dnešní hloupý myslím den,
jenž dlouhé nudy byl jen snůškou,
neminul rychle jako sen...
A marně myslím na dny budoucí,
zda nepřinesou nového zas nic?
A šeptám sobě naděj horoucí.
– Snad příští přece přinesou mi víc!!?*

Čí jsi?

*Hvězdo, jež každého večera planeš,
pověz mi: čí jsi, čí?
Sotva se obloha zatemní, vstaneš
v mlžném jí náručí
a na svět usmíváš se.
Usmíváš se, nebo pláčeš v šero?
Snad i hvězda starostí má stero?
Je to pravda, že jsi Tatičkova?
Včera mně to povídala Eva
a tak zcela přesvědčivě zněla její slova:
– Dívej, tam ta hvězda, jeho bude asi,
na cestu ať tmou nám svítí,
na věčné už časy! –
Nebo jiného jsi? Nejsi jeho?
Mohla bys mi, hvězdo, říci mnoho;
já však vědět jenom chci to jedno:
Je to pravda, že jsi Tatičkova,
jak to včera povídala Eva?
Či jsi někoho z těch živých, co mám ráda?
nebo zhoubců snad v tvém klíně nastolila vláda?
Ne!
Pro ty bys tak krásně nezářila,
pro ty by jsi nebyla tak milá!?
Hvězdo, jež vždycky tak nádherně planeš,
pověz mi: Čí jsi, čí?
Sotva se obloha zatemní, vstaneš
v mlžném jí náručí
a usmíváš se na svět dobrý?
Usmíváš se na svět zlý?*

Já vím...

*Proč mě srdce bolí,
rudou rosu pláče,
proč mě srdce bolí,
chvěje se jak ptáče?
Vždyť ví přece dobře,
že to nemůže být,
vždyť ví přece dobře,
že tě nemohu chtít.
Však nesmí to být; ne a ne
měla jsem dříve se zrodit.
Svět chce jen lásky zákonné,
spolu my nesmíme chodit*

Proč?

*Do smrti bych tak chtěla stát
na šiji cítit tvou ruku;
ó, řekni, máš mne trochu rád?
poznám to ze slov tvých zvuku?
A ještě bych tak chtěla stát,
s tvou rukou na své šiji,
a chtěla bych tě milovat
zlých závist ať nás mijí.*

(Poznámky redakce: Teutoni, germánský barbarický kmen
Tatiček – myšlen T. G. Masaryk a jeho socha v parku, z níž dnes zbyl jen podstavec)

Bolada o divce, která hledala lepší umění. H. B.

Tam na tu hvězdu, jež tak krásně svítí,
tam musím pít! V lepší svět!

Tam, kde je ještě láska a lidským zítí,
kde lidem a vřelých vinných květů květ.

Tam nebudou mluvit prohodit věci,
tam srovnání na chudých nebudou.

Tam vřelá srdce a umělcův hrdí,
tam stream dom a kde chudobu.

Ještě tam lidem, jež jsou tak tam docti,
kde jednat se prospěch těch lidí role.

O lidské, k vůle srdce oltář,
něcht' není role ty naše zlé!

Rok vyvalen věci musíme,
letě vám se odměnu dání,
a nebudete to trvat dlouho,
řídí, naše hlavy, krole na to mám! —

Už se tobě celý pít jde,
hvězdo! a ty mě pít těš.
Těma vřelým na tvou pít,
vidt, že mě svou láskou dás?!

Ještě tam, že

Tam na tu hvězdu, jež tak krásně svítí,
tam musím pít! V lepší svět!

Tam, kde je ještě láska a lidským zítí,

kde lidem v srdcích rovný kvete květ...

a divoce křídla přes překážky,
 nic nedbá naci Rudině a elí,
 nic nedbá na zasloužen věrky,
 jen dojíst chce ná k mrtvé svě.

— Dámo na cestě mrtvé lásko...
 Smad aspoň křídla jeho k hvězdi dospělo.

Choditě.

Nechci ach nechci, zádušného Boha,
 kardinál' Bůh jenom je smyšlenka pohád.
 "Však přeci, tatěčku, přeci dva Bohy mám,
 Ten menší - Pásko je, Ten velký - to Ty sám.

Ty drobný, jediný, největší z lidí,
 proč dmně oko mé točou jen vidí?
 Je možno tu nekřížet přes dva ná rohy?
 A ná květ' nedýjí milí Tol broky?
 Já ctitím, tatěčku, Ty jsi náš vidiš,
 možná, možná i nyní Ty vidiš.

Tatěčku, prosím tě, tatěčku drobný,
 nesť pošli překážku na ná rohy!
 Tatěčku, prosím tě, osvít ná Rusy,
 Estónské, Teutona, Rostřani a husy!
 Nechť, Turij, tatěčku, národ by zlyne,
 nechť, by pomaty Bůh Teutona minul!
 Nechci, ach nechci, zádušného Boha

Hardý Bůh jenom je křesťanská pouka.
Kde píše, bůžek, píše dva zoly móm,
ten móm Lácha je, ten velký to ty sám.
chcelo to být.

Je ochotný mým milý? Co na tom se jde?
Když zavolám, jímý pro toli příjde.
Budu ho milovat, jak jábri Tebe
kudsi s ním pohledet se hvězdami nebo,
budu ho líbat, hladit, hladit, líbat, hladit,
mýmí básky naslouchat móm.
a budu vyprávět, jak sedela jsem s Tebou,
jak jsem dlouze, splynulý nás obou,
jak se mluvením jsem si rozumněti,
a jak jsem sedel jímí stěti měti.
Sedí odšel's a přijde exa Tebe to
šloda - byt to nejkrásnější lét'...

Proč?

Proč mýmísem být takle křola?
Proč oddělí nás provinost?
Proč vdece mýmí tonout v bolu?
Proč zdá se stavi před nás most?
Proč mýmím o to láce křiat?
Proč mýmím tajit lácku svou?
Proč mýmím a tu láce slupit?
Proč jsem je život hloupou brou?
Proč vnde na květi jsem lídi*,
jeť rádi vidi mýmísti?

proč zadržujete oči slidi,
ada šeptáme si o štěstí?
proč nejsou všichni lidé došli?
proč horší jsou než vřata?
proč nejsou šlechtní a chabí?
proč cesta k srdcům zavátá?
a proč tolik proč musím přát?
a proč se tolik musím ptát? proč? proč? proč?

vic?!

O mnohem dříve jsem chtěl přát
a měla bych se mít raděj;
však až se mě má kanto pad,
v přetávoce je čam habraděj.
Gok kloupe křem, v ruce strážku,
na dněm kloupej myslim den,
jenž dlouhé modly byl jen sněškou,
nemínal rychle jako ten...
A maně myslim na dny endoucí,
ada nepřinesou nového ras vie?
A šeptám bobě raděj horoucí;
- krad přísti: přee přinesou mi vic!!!

Či jpi?

hvězdo, ješ hvězděch věcra planěš,

povíš mi: čí jpi, čí?

Sotva se odloha zatumní, vstaněš

v mlčím jš náručí

a na hvěť usmíváš se.

Usmíváš se, nebo pláčeš v šero?

Snad i hvězda starosti má šero?

Je to pravda, že jpi Kothébova?

Věra mi to povídala Eva

a tož zcela přesvědčivě avšak jepi slova:

- Dívaj, tam ta hvězda, jeho brude asi,

na čtveř at' tuonu, mámu hvěť,

na věčnē vě časny! -

Nebo jiněho jpi? Nejsi jeho?

došla lup mi, hvězdo, hvěť mnuoch,

je však vidět jenomu chci to jedno:

Je to pravda, že jpi Kothébova,

je to věcra povídala Eva?

Či jpi nikoho z těch avnjah, bůh'or mámu páda?

nebo aboukai knad v twim klíně nastolita vláda?

hě!

Pro ty lup tak krásně mrvánila

pro ty by jpi nebyla tak milá!?

Hvězdo, ješ vědyčny tak nádherně planěš,

povíš mi: čí jpi, čí?

Sotva se odloha zatumní, vstaněš

v mlčím jš náručí

a umínváš se na svět dobrý?

Umínváš se na svět zlý?

Já vím...

Bože má kráče bolí,
rudou nosu pláče,
proč má kráče bolí
chráje se jak ptáče?

„Všudejší ví písa dobře,
že to nemůže být,
vidět ví písa dobře,
že to nemohu chytit.“

Proč?

„Do světa bych tak chtěla stát
na křiži dítě tvou panen;
o, řekni, máš muma trochu rád?
poradím to se slov trojch panen?“

„A ještě bych tak chtěla stát,
s tou panenou na své křiži,
a chtěla bych tě milovat,
slych ráčíst at nás sníjí.“

„Však nesmíš to být, ne a ne
má já jen to dítě se modlit.
Svět chce jen lásky takovou,
spoleh my nesmíme chodit.“

Primice

Z budišovské farnosti se po několika desítkách let vydá na svou kněžskou pout' další kněz. Po červnovém kněžském svěcení a primici v Budišově se stane sedmým knězem (při pohledu do nedávné historie, kdy jsou k dispozici archivní materiály) Jiří Janoušek. Kdo bylo těch šest předcházejících kněží, z nichž ještě jeden slouží mše sv. a přináší duchovní pohodu?

P. Jan Jelínek

Málokdy se přihodí, aby z jednoho domu byli dva kněží. V Budišově, díky Janu Jelínkovi a jeho synovci Františkovi se to poštěstilo. P. Jan Jelínek se narodil 12. 12. 1887 (jeho bratr Jakub Jelínek byl otcem P. Františka Jelínka).

Vysvěcen byl v roce 1911 a jeho působištěm se stal Křetín u Letovic. V roce 1950 přešel do Pyšela, kde 8. 10. 1977 zemřel a je pochován na zdejším hřbitově.

Jeho synovec P. František Jelínek se narodil 29. 11. 1900 a na kněze byl vysvěcen v roce 1924. Jako kaplan působil v Třešti. Roku 1943 odchází do Čučic u Oslavan, kde 18. 4. 1977 zemřel a na čučickém hřbitově je i pochován.

P. Jan Mezlík z Náměče byl na kněze vysvěcen pravděpodobně kolem první světové války. Poté 50 roků působil Panské Debence (oblast mezi Telčí a Jindřichovým Hradcem), kde je také pohřben.

P. František Jelínek (uprostřed)

P. Antonín Votoupal při svěcení kostela v Brně-Komárově

P. Antonín Votoupal z Kamenné ve vzpomínkách své neteře paní Věry Káfuňkové, roz. Votoupalové:

P. Antonín Votoupal se narodil 3. 1. 1891 v Kamenné a měl čtyři sourozence. Po absolvování gymnázia ve Velkém Meziříčí pokračoval ve studiu v Brně, po jehož úspěšném ukončení byl 20. 7. 1913 vysvěcen na kněze. Sloužil v Boskovicích, kde měl svůj domek, ve kterém s ním bydlely jeho dvě sestry.

Byl profesorem náboženství a učitelem hudby (hrál na klavír, housle a violoncello). Hudebně vyučoval studenty i doma.

Když za totality nesměl do školy, hodně vypomáhal i v našem kraji. Pěšky přišel ze Studence, a jen si u nás do rána odpočinul, už zase šel přes Pyšel a Studenec do Koněšína, kde měl na faře bratránka, kněze Ondřeje Pospíšila. Poté putoval do Valče a Hrotovic. Všude navštěvoval nemocné a vypomáhal na faře. To samé se dělo i na jiných místech, jako např. v Hovoranech, ve Strážnici a Kyjově. Byl to dobrý kazatel a člověk. Dle synovce P. Votoupala Josefa vyučoval P. Votoupal i nynějšího kardinála, boskovického rodáka, Tomáše Špidlíka. Když zemřel, v Boskovicích 19. 9. 1977, měl na pohřbu tolik lidí jako státník. Pohřben je v Boskovicích.

Z jeho zápisků jsem si vypsala tuto modlitbu:

*Životem se táhne
dlouhá cesta bolu...
Pojď' můj Spasiteli,
půjdem po ní spolu....
Kam Ty nohou vkročíš,
já též šlépěj kladu,
Tys mé světlo napřed,
a já stín Tvůj vzadu...
Půjdem tou cestou
s hlavou nakloněnou,
těžkým krokem oba,
s křížem na ramennou.*

P. Josef Klusáček se narodil 17. ledna 1919 v Budišově-Kundelově. Kněžské svěcení přijal 16. dubna 1950 v Brně. Jako kaplan působil u sv. Tomáše v Brně, v Náměšti nad Oslavou, v Ivančicích a v Břeclavi a jako kněz v Koberčicích a Žižkovicích, v Březi u Mikulova, Dolních Dunajovicích a Dobrém Poli, ve Ždánicích a Lovčicích. V závěru života vypomáhal v duchovní správě v Předklášteří a v Břeclavi-Poštorné. Zemřel 1. srpna 2004 v Břeclavi a je pochován na budišovském hřbitově.

Mons. Mgr. Karel Pavlíček se narodil 26. května 1929 v Budišově. Na kněze byl vysvěcen roku 1970 a primiční mši sv. měl v Budišově. Jeho působištěm byly fary v Třešti, Modřicích, Ivančicích a nyní působí jako kaplan v Pozořicích. Byl mu udělen titul monsignore. Pan farář vzpomíná na svoji primici: „Těsně před primiční mší sv. mně připomněl starý pan Jelínek má prorocká slova z padesátého roku, kdy nám zrušili bohoslovecké učiliště v Brně. Tehdy jsem na jeho otázku, co budu dělat, odpověděl: „Co budo dělat, nevím, to ukáže čas, ale panáčkem budo i kdebech měl čekat dvacet let.“

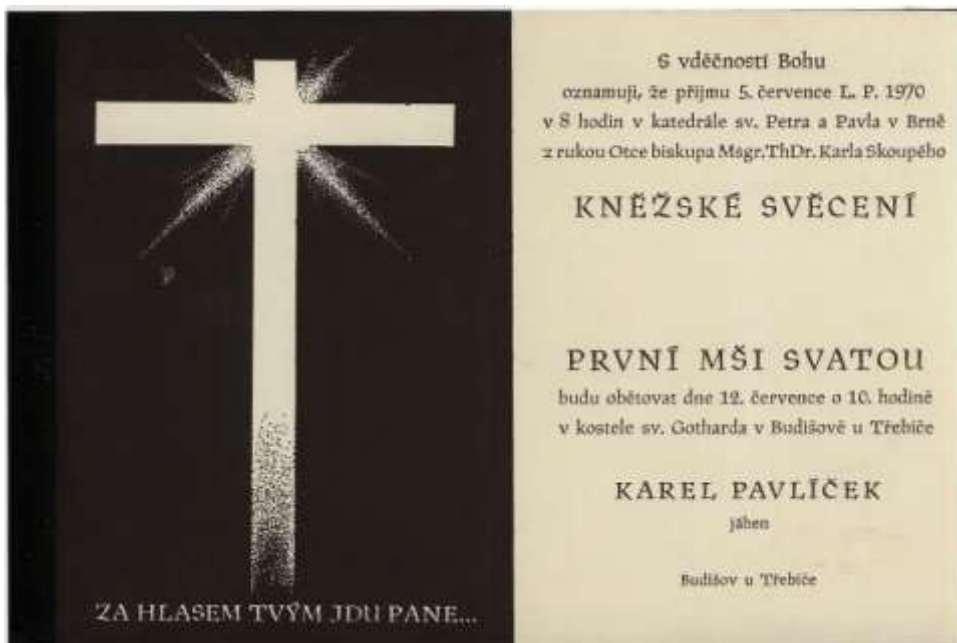

Svěcení zvonů v Budišově 1972, zleva: P. Josef Klusáček, P. Karel Pavlíček, děkan P. Jaroslav Kampf, P. Jan Jelínek a P. Jan Slabý

Kněžské žehnání

A skutečně, za dvacet let, 5. července 1970, jsem byl vysvěcen na kněze a za týden nato slavil primici. Celé tíha příprav byla na rodině a farnosti, já jsem měl jiné starosti. V té době se začala zatahovat mračna na politické scéně. Náš otec rektor z obavy, abychom my starší nebyli znovu vyloučeni ze studia, nás dal vysvětit ve čtvrtém ročníku. Musel jsem se tedy připravovat na semestrální zkoušky.

Kněžské svěcení

Primice začaly po dlouhé době, lidé toho využili, sjížděli se z širokého okolí a nakonec se jich na Vysočině sešlo až 5 tisíc. Bylo třeba je někde umístit, aby viděli a slyšeli. Došlo k rozhodnutí, že se podium na oltář postaví na kopečku u Rousových a lidé se shromáždí Pod Hrázkou. Bylo okolo toho všeho moc práce a já jsem doposud vděčen všem, kteří se do příprav na primici zapojili.

V té době nás bylo šest kněží z budišovské farnosti: P. Mejzlík z Nárámče, P. Votoupal z Kamenné, strýc a synovec Jan a František Jelínkovi z Budišova, P. Klusáček z Budišova-Kundelova a já. Zůstal jsem sám – stařec, a tak mám radost, že po 37 letech bude vysvěcen mladý muž ke kněžské službě.

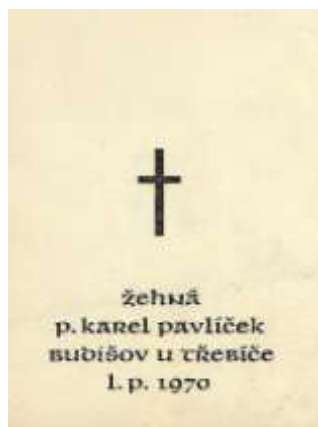
Přeji otci Jiřímu, aby po celý život byl vděčný Pánu Bohu za svoje kněžské povolání a nikdy ho neopustila radost z kněžské služby Bohu a lidem.“

Primice 12. 7. 1970

Primice 12. 7. 1970

Kněžské žehnání

Děkuji za informace, které poskytli Mons. Mgr. Karel Pavlíček, Věra Káfuňková, Bohumil Ujčík, Marie Průšová a Ladislav Eichler ml.

Sestavil Karel Pavlíček

A na stejném místě jako na konci minulého článku, s podiem o několik metrů dále, se uskuteční po 37 letech (bez jednoho týdne) opět primice v Budišově. Bude to na sv. Cyrila a Metoděje 5. července 2007 v 15.30 hodin. Předtím, v sobotu 23. června v 9 hodin, bude Mgr. Jiří Janoušek v brněnské katedrále sv. Petra a Pavla vysvěcen na kněze. Potom, v neděli 8. července, bude P. Janoušek sloužit mši sv. v budišovském kostele Nanebevzetí P. Marie a sv. Gotharda.

Připomínáme, že před rokem měl na návsi v Pyšelu primiční mši sv. P. Zdeněk Fučík.

V příštím zpravodaji přineseme více podrobností o chystané primiční slavnosti.

Já Maruna a babička Berta aneb Trápení se jmény

„Tak tady vám vedu Marunku“, oznámil pan učitel mým novým spolužákům z první třídy obecné školy v Mařaticích a povzbudivě se na mě usmál. Marunku! Kdo to jakživ slyšel? Maruška, Mařenka, Maňa, Maněna, s tím jsem se už setkala, ale Marunka? Jako by nestačilo, že přicházím během školního roku mezi cizí děcka a teď mám mít ještě jakési divné jméno! Nevím proč, ale moc se mi nelíbilo, a tak jsem se snažila toho oslovení zbavit. Asi jsem nebyla dost důsledná. Marunka mně sice samozřejmě neřikali, ale Maruna mi zůstala a šla se mnou i na druhý stupeň v Uherském Hradišti a pak na jedenáctiletku. A když se řeklo „Maruna“, věděl každý, o kom je řeč, protože mezi početnými Mariemi jsem byla kupodivu jediná.

Na Marunu jsem si sice zvykla, ale přesto jsem po příchodu na nastavbu SZTŠ v Olomouci chtěla využít příležitosti ke změně a uvažovala jsem, jak si mám nechat říkat. Bylo mnoho možností (znám jich několik desítek), ale nejlépe se mi líbí původní Marie. Moc jsem si jí ale neužila. Neuplynul ani týden a na školu dodatečně nastoupila moje spolužačka z jedenáctiletky a s ní se samozřejmě vrátila i Maruna. A tak mi dodnes říkají všichni moji známí ze Slovácka.

V r. 1967 jsem se po mnoha letech vrátila do Budišova a přivítali mě tam jako Marušku. Marušku! Kdo to jakživ slyšel, aby dospělá ženská byla Maruška? No, vlastně ano, a není to ojedinelé. Přesto jsem se zase snažila, aby mně tak neřikali a opět jsem nebyla dost důsledná. Jen ve skautu jsem byla Marií vždycky, jinde mě oslovovali různě, ale Maruška převládala.

Nejvíc mě však překvapilo, že i v Budišově se pak objevily Maruny. A když se řeklo „Maruna“, bylo zapotřebí upřesnit, o kom je řeč, protože nebyla jediná. Nikdy se ale nejednalo o mě. A přitom bych raději byla Marunou než Maruškou.

No, raději půjdu k babičce Bertě. Kdyby chtěl někdo vědět, jak souvisí s Marunou, musím odpovědět, že nijak. Mám je však v paměti blízko sebe, protože jsem jednou při povídání o jménech mluvila o Maruně i o Bertě. (Takže zase myšlenka stíhá myšlenku, jak jsem se zmiňovala v minulém Zpravodaji.) A musím se také přiznat, že jsem vlastně žádnou babičku Bertu neměla. Mé babičce Marii však její příbuzní někdy říkali Bertuško a když jsem chtěla vědět proč, ochotně mi vyprávěla příhodu, o kterou se teď s vámi hodlám podělit. Jen se bojím, že to nebudu umět tak pěkně podat jako ona.

Bylo to asi někdy koncem července 1885, kdy nesli v Trnavě ke křtu holčičku, aby ji nechali pokřtít jménem Berta Marie.

Šest let přeskočíme a zastavíme se u okamžiku, kdy starší bratr vede sestřičku k zápisu do první třídy. „Jak se jmenuje“, zeptal se pan řídící. „Berta Sedláková.“ „Tak ta sem nepatří. Do první třídy má nastoupit Sedláková Marie.“ „Ale tu u nás nemáme.“ Rodiče odmítnuté prvňáčky si řekli, že při křtu asi jména přehodili a že se tedy dcerka jmenuje Marie Berta. Po nahlédnutí do křestního listu je čekalo další překvapení. Po Bertě ani památky, holčička je křtěná Marie Marta. Babička pak vypravování ukončila tím, že je raději Marií než Bertou.

Ostatně podobně se vyjádřila i spisovatelka Amalie Kutinová, když v knize Okolo Gabry a Málinky vzpomíná na svůj křest. Při cestě do kostela se kmořtenky a porodní bába tak zapovídaly, že když se jich pan farář zeptal, jak se má dítě jmenovat, nevěděly,

co odpovědět. Po delším vzpomínání přišly alespoň na to, že jméno začíná na A – a končí na – ie. A protože maminka holčičky byla Amalie, usoudily, že to je to správné jméno. - „Tak tady máte Málinku“, odevzdávaly pak dcerušku matce. „Jak to Málinku, měla to být Aloisie“, řekla zklamaně maminka. Budoucí spisovatelka však zklamaná nebyla.

Pokud si vzpomínám, i kapitola, ve které příhodu popisuje, se jmenuje „Lepší Málinka nežli Lojzička“. A další příběh na podobné téma by se také mohl podobně jmenovat „Lepší Jitka než Františka“. Z vyprávění jedné mladší bývalé kolegyně vím, že když se rodinná rada před léty rozhodovala, jak se bude její budoucí členka jmenovat, prosazoval tatínek jméno Františka. Jeho návrh však většinou přijat nebyl a uvažovalo se i o jiných jménech.

Nakonec přistoupili k losování. Tatínek napsal jména na papírky, vložil je do klobouku, zamíchal – a vytáhl jméno Františka. Mamince se to nějak nezdálo. A protože losování proběhlo bez přítomnosti státního dozoru a notáře, pojala pochybnosti o jeho regulérnosti. Losy vložené do osudí byly zkontrolovány alespoň dodatečně a zjistilo se, že na všech papírcích bylo jméno Františka. Pro opakované losování byla jména už napsána pod dozorem a tak se kolegyně jmenuje Jitka, což se jí prý líbí víc než Františka.

O jménech mě toho napadá ještě hodně, ale už toho raději nechám. Kdyby vás to však zajímalo, přijďte si popovídat. My dříve narození se vždy rádi s kýmkoliv nezištně podělíme o svoje bohaté zážitky. Ve skutečnosti se tomu ale říká stařecká užvaněnost – co si budeme namlouvat.

Marie Holasová

Jak jsem se v Budišově „učil na lesníka“

Bylo po maturitě. Revoluční doba si žádala angažovanost. Nabízely se různé Stavby mládeže, ale ty se nehodily k mému záměru studovat lesnictví. A navíc by to znamenalo zříci se prázdnin v Budišově. Mé dilema vyřešil strýc: „V pondělí se budeš hlásit u pana lesního správce. Vezme tě na měsíční praxi.“ Tak se stalo. Po krátkém představení jsem byl ihned postaven před skutečnost, že práce v lesnictví není žádné „s flintičkou přes rameno“, žádné sezení na posedu, žádné laškování s děvčaty sázejícími stromky, ale převážně jen jednotvárná práce za stolem. Na důkaz toho mi bylo určeno přepisovat čísla metrů dřeva pro objednávku obchodníka pana Karla Pavlase. A tak jsem celý den na předepsaném formuláři přepisoval. Odevzdání tzv. konsignací na konci pracovní doby jsem považoval za formalitu. Chyba! Pan správce se na můj celodenní výtvar zadíval s velkou nelibostí: „Prosim vás, to jste maturant? Takové písmo? Takové číslice? Jak píšete tu sedmičku? Nebo ta dvojka!“ Nevěřil jsem svým uším. Rázem jsem ztratil lesk a ocitl se o 13 let zpátky v první třídě základní školy. Mé mírné pobavení se změnilo ve vztek, protože mi bylo uloženo do následujícího dne vše přepsat KRASOPISNĚ doma. Zkrátka začal jsem být panem správcem vychováván. A to z gruntu. O šumění lesa jsem si mohl nechat jen zdát. Přišla sobota. Po osmé ráno vešli do kanceláře všichni hajní, aby podali hlášení o své práci za uplynulý týden. Vzorně upravení, vůči panu správci náležitě uctíví. Zůstali stát v řadě. I já jsem při vážnosti okamžiku povstal a v duchu se přenesl o 150 let zpět. Připadal jsem si jako lesnický mládenec v baronských službách, s parukou na hlavě. Jen ten copánek paruky mě přitom za krkem nešimral. Moje další dny by nestály za zaznamenání, pokud by pan správce jednou ráno neprohlásil: „Dnes po obědě

půjdeme zkontrolovat těžbu!“ Tedy konečně les! Vyšli jsme mlčky do slunného letního odpoledne. Zamířili jsme zkratkou přes zámecké nádvoří směrem do Květuňky. Nádvoří nebylo prázdné. Na schodech u kašny seděla mladá žena. Sukni letních šatů přidržovala sepjatýma rukama na kolenou a četla. V ten okamžik naše kontrola těžby dřeva byla odložena. Že by mělo jít o sázení stromků? S velkým zájmem jsem se zahleděl na svého nadřízeného, jak zrychlil krok směrem k tomuto zajímavému objektu. Již z dálky zdavil a začal se pohoršovat nad tím, jak to, že tak hezké stvoření je samo. Pokud použiji terminologii z etologie, tedy nauky o chování živočichů, pak se přede mnou začal odvíjet příklad zasnubního tance kurovitých ptáků. Nebyl však doprovázen nepříjemnými skřeky, které při tom vydává například páv, ale medovou kaskádou lichotek v obalu zvučného basu. Dívka zprvu zaraženě mlčela, ale brzy přistoupila na hru a pobaveně poslouchala lehce prošeďivělého trubadúra. Ustoupil jsem do pozadí, abych snad neslyšel to, co mi nebylo určeno. Naše cesta tedy pokračovala s mírným zpožděním. Pan správce byl zjevně potěšen svým vystoupením, moji přítomnost příliš nevnímal. Brzy jsme došli k místu těžby. Právě byl pokácen mohutný jasan. Na listech v jeho koruně čile pobíhali asi 2 cm velcí zelení brouci s kovově lesklými krovkami. Pan správce mě upozornil, že je to puchýřník lékařský, španělská muška, *Lytta vesicatoria*. Ze své výšky se nahnul k mému uchu a poznamenal, že z krovek tohoto brouka se od pradávna dělá účinné afrodisiakum, tedy prostředek na povzbuzení pohlavního pudu. Po krátkém rozhovoru s lesními dělníky jsme pokračovali směrem k vesnici Oslavě až na hranice revíru. Na lesním rozcestí mi pan správce ukázal skupinu douglasek, které zde byly vysázeny z jeho podnětu. Všechny prospívaly, což ho potěšilo. Nedaleko jsem našel list neznámého stromu. Zeptal jsem se: „Co je to, prosím, za list?“ Pan správce sebou trhl a má slova přeložil do němčiny: „Was für ein Blatt..., člověče, to je hrozný germanismus!“ Následovala lamentace nad tím, jak stačilo pár let okupace a lidé začali kazit svůj rodný jazyk. Když mi byly naservírovány i jiné prohrěšky proti češtině, konečně jsem se dověděl, že list patří dubu červenému, *Quercus rubra*, který také nechal vysadit on. Je nutno poznamenat, že pan správce nikdy neopomněl připojit latinský název. Cestou zpět jsme v polích potkali místního člověka, který pozdravil: „Bréden“. Pan správce odpověděl „nazdar“. Na vysvětlenou mi řekl, že v obou případech jsem byl svědkem zkracování pozdravu do jednoho slova. Zatímco však jeho pozdrav je již spisovným tvarem, „bréden“ je nešvar. Lidé si prý zkracují z lenosti kdejaké výrazy. Končil otázkou: „Kam to jen jednou povede?“ Poznamenal jsem: „Jednou se možná bude psát „dejavámpánbúhdobryvečer“ jako jedno slovo.“ „To jste přehnal. Jste ironický“, odpověděl pan správce a po zbytek zpáteční cesty na mě již nepromluvil. Doma mě to zamrzelo. Ten vtípek by se hodil mezi vrstevníky, ale ne vůči podstatně starší a vážené budišovské osobě. Druhý den cestou V Zídkách jsem se rozhodl pro omluvu. Aby stísněná atmosféra byla prolomena, požádal jsem po chvíli pana správce, jestli by mi vysvětlil, proč na jaře zdobí lidé hroby čerstvými větvíčkami modřínu a nazývají to „lerpánčí“. „To je přece zkomolenina německého Lärchenbaum- modřín“, odpověděl mi pan správce a mírně roztál. Po zbytek mé praxe často zabrousil do otázek českého jazyka. Byl to v té době zjevně jeho koníček, snad pod vlivem tehdy vydané knihy Pavla Eisnera „Chrám i tvrz“. A tak jsem se dověděl o češtině mnoho zajímavého. O lese však méně. Moje praxe nakonec přece jen skončila v dohodnutém termínu a já požádal o potvrzení, že jsem konal praxi od–do. Jednoduché potvrzení však pan správce vylepšil hodnocením,

že jsem svěřené úkoly vykonával „způsobem vyhovujícím“. Můj vtípek tedy nebyl zapomenut.

Přesto jsem se na následujících studiích občas při psaní dvojek a sedmiček vracíval ve vzpomínkách k té době „konstruktivního“ peskování. Ještě dnes mě nějaký ten germanismus z úst televizních hlasatelů popíchne. A dvoření krásným ženám? V tom jsem zůstal, bohužel, jen stínem pana správce.

Jan Zejda

Minibajk

Setkal jsem se se třemi nadšenci, kteří jeli na malých, přesněji hodně malých motorkách. Nedalo mi to, a tak jsem se zeptal, cože to je za stroje.

Motocykl o délce 90 cm a výšce 50 cm váží 25 kg. Motor má obsah válce 50 cm³, odstředivou spojku a přední a zadní kotoučovou brzdu. Kola mají velikost 12 palců. Nosnost motocyklu je 110 kg.

Do nádrže se vejdu 2 litry benzínu Natural 95. Motocykl dosahuje rychlost 50–60 km/h. Při použití benzínu s vyšším oktanovým čísle lze dosáhnou i vyšší rychlost. Spotřeba paliva je minimální.

Startuje se pomocí lanka a zastavuje vypínačem pod řídítkem. Motocykl, jež vyrábí jedna japonská firma, lze sehnat i u nás. Jeho cena je 5500 Kč. Věrné repliky závodních motocyklů stojí kolem 15 000 Kč.

Karel Pavlíček

Svatba Jakuba Jelínka v roce 1936
Z archívu Marie Nováčkové, roz. Jelínkové

Sedící zleva: P. František Jelínek; P. Jan Jelínek; Jakub Jelínek, otec ženicha; Jakub Jelínek, ženich; Marie Jelínková (roz. Holubová), nevěsta; p. Holub, otec nevěsty, p. Holubová, matka nevěsty; František Kašpar; Anna Kašparová; a sl. Holubová, sestra nevěsty

(jména čtyř hochů sedících v popředí se nepodařilo zjistit)

Druhá řada, stojící zleva: Marie Jelínková; Jan Jelínek (bratr ženicha); sestra nevěsty; Jindřich Pospíšil; sestra nevěsty; Antonín Tesař; Marie Jelínková; Josef Jelínek (bratr ženicha); p. Šádková (sestra nevěsty) a p. Šádek

Třetí řada, stojící, zleva: ?; p. Tesařová; Františka Kašparová; Karel Kašpar, Marie Mezlíková, František Mezlík; ?; ?; sestra nevěsty; její manžel a ?

Čtvrtá řada, stojící, zleva: ?; František Tesař; Antonín Tesař; Josef Pospíšil; ?; ?; p. Sedláková (sestra nevěsty); p. Sedlák a ?

Ó, každého ohrožují nezkrotné hlasy a jejich chapadla, větvovi hlasů, hlasné větve, které navzájem se obepínajíce ho obepínají, které vyrůstají jedna z druhé, derou se rovně do výše a opět se do sebe zakřivují, démonické ve své samostatnosti, démonické ve svém ojedineání, hlasy vteřin, hlasy let, hlasy věků, které se sprádají ve spleť světa, ve spleť časů, nesrozumitelné a neproniknutelné ve řvavé němotě.

Hermann Broch, Smrt Vergiliova

Z archívu Vladimíra Kosteckého

Pohled z Budišova – kolorované fotografie kolem roku 1916

Pohled z Tasova

Odbor Národní Jednoty v Budišově

zve Vás tímto uctivě

ku divadelnímu představení,

které bude pořádati v Budišově u p. Jana Kosteleckého
 v neděli 24. listopadu 1912 o 7. hod. večer.

Hrdí se bude

VPÁD.

Hra o třech jednáních od K. Legera a Fr. Procházky.

Osoby:

Valenta, hospodář.
Valentová.
Jeník, jejich syn.
Marie, jeho nevěsta.
Filip.
Filipová.
Růžena, jejich dcera.
Mráček, obchodní příručí.
Klára, služka Filipových.
Václav, čeleděš u Valentů.

Děj na vsi u Valentů.

Vstupné (s národním kolčem) I. místo 1.02 Kč, II. místo 72 h, k stání 32 h.

Čistý výtěžek na spolkovou knihovnu. Školní děti nemají přístupu.

Po divadle taneční zábava.

Pozvání ku divadelnímu představení,
jež sehra Sdružení venkovské omladiny
s tělocv. odborem „Orla“ v Budišově
v neděli 31. května a
v pondělí 1. června 1914
v místnostech panské restaurace.

Hráti se bude:

CESTY BOŽÍ JSOU NEVYZPYTATELNY aneb PASAČKA Z LÚRD.

Divadlo v 6 jednáních.

Bernažetta, pasačka v Lúrdách.
Alinea Scubrová, její matka.
Eleanora kněžna z Wallboima.
Otálie, | křehčíny dcery.
Zofie, |
Nina, vychovatelka.
Růžena, kosovská kněžna Eleanory.
Barbara, kněžna na knížecím statku.
Marjaska, |
Belaška, | její děti (ve věku od 8-12 let).
Karynka, |

OSOBY:

Kapřivová, ananáška.
Prasfektka z Lúrd.
Emma,
Karia, | malé dívky z Lúrd.
Anastie,
Helena,
Anna,
Dívka představení Panna Marii.
Šest anđělů. Anđěl strážný.
Drobníky s láze z Lúrd.

Začátek přesně o osmé hodině večerní.
Vstupné: I. sedadlo 1 K, II. sedadlo 70 hal., k stání 40 hal.
K této poutavé hře dovoluje si uctivě zváti

Sdružení.

Knihtiškárna Fr. J. Truky v Třebíči.

Zdař Bůh!

Pozvání ku

divadelnímu představení,
jež sehrá Sdružení venkovské omladiny
s tělocvičným odborem „Orla“ v Budišově
v neděli 29. března 1914
v míst. panské restaurace.

Hráti se bude:

POTKALO JI ŠTĚSTÍ.

Obraz ze života o 4 jednáních se zpěvy. Dle stejnojmenné povídky Václava Kosmáka volně pro jeviště upraven M. Loučenský.

OSOBY:

Jagdí, chudý pánevík, pak správce a posléze majitel paruví a velkoobchodce na slovačském jihu u moře.

Jagdicová, jeho choť.

Sava, jejich dorůstající dítka.

Pírko, Dorazil (Matys), uzenář a sklepník v žraga, hořstského „V Ráji“, pak nájemce hospody v „Dobré Vodě“, posléze tůlak. Manžel Mařenky.

Dobromilová, vdova po lékaři.

Liděnka, její mladší dcera.

Mařenka, její starší dcera, spotočitelka baronesy Rozy, choť Dorazilova.

Karlíček, Minka, Marinka, dorůstající dítka Dorazilových.

Baronesa Roza, v zámku v Klučově na Moravě.

Kousal, hutinský v „Ráji“.

Kousalová (Pary), jeho choť.

Dr. Vodčička, panský lékař v Klučově.

I. II, III. hosti v „Dobré Vodě“.

Francesco, vysloužilý námořník z lodí jagdicových, služba v zámku Jagdicově.

Mařenka, svou službu v „Dobré Vodě“.

Děj se odehrává na západní Moravě v hospodě v „Ráji“ a „Dobré Vodě“, zátečně na slovačském jihu u moře na zámku.

Začátek přesně o osmé hodině večerní.

Vstupné: I. sedadlo 1 K, II. sedadlo 70 hal., k stání 40 hal.

K tomuto velmi poutavému obrazu ze života dovoluje si uctivě zvát

Sdružení.

**Budišovští ochotníci
sehrají v hostinci pana Jana Kosteleckého.**

V neděli dne 2. září 1917.

V neděli dne 2. září 1917.

Michal comp. Matěj.

Fraška o třech jednáních od Adolfa Bognera.

OSOBY:

Baltazar Koudela, profesor ve výslužbě
Emilie, jeho choť
Růžena, jejich dcera
Jindra, berná, její přítelka
Matěj, sluha u Koudely
Timaš Kopeček, zahradník
Terezie, jeho žena

Jindřich, jejich syn, učitel
Michal, jeho sluha
Cibulková, zelenářka
Pepa, její dcera
Paní Loukotová
Paní Klimová
Pošť, sluha

Začátek o osmé hodině večerní.

Ceny míst:

I. místo 2 K, II. místo 1 K, ku stání 50 h.

Čistý výtěžek bude věnován třebíčskému sirotčinci.

O hojnou návštěvu prosí

ochotníci.

Budišovští ochotníci

sehraji v hostinci pana Jana Kosteleckého
v pondělí velikonoční, dne 9. dubna 1917.

VIKTORKA.

Obraz ze života ve třech jednáních. Díle „Babičky“ Boženy Němcové.

Osoby:

Mikš, sedlák v Žernově.
Mikšová, jeho žena.
Viktorka | jejich dcery.
Mařenka |
Šíma, rolník z vedlejší vesnice.
Toník, jeho syn.
Černý, myslivec, voják.
Marjánka, služka | ve statku u Mikšů.
Martin, čeledín |

Čtyři děvčata z vesnice.
Kovářka |
Řezačka |
Vočadlová | sousedky.
Kárová |
Kobyťáková |
Řepková |
Zlatohlávek |
Ovčák |

Začátek přesně v 8 hod. večer.

Ceny míst: I. místo 2 K, II. místo 1.60 K, ku stání 80 haléřů.

O hojnou návštěvu ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích prosí ochotníci.

V neděli dne 25. listopadu 1917

sehrají **ochotníci budišovští**

v místnostech p. Jana Kosteleckého
divadelní představení:

Mezi životem a smrtí.

Hra o 3 jednáních.

Hra o 3 jednáních.

OSOBY:

Anna Dušková.
Jindřich, její syn.
Pavčina, její schovanka.
Milada Jarníková.
Dr. Čermák, lékař.
Růžena Rajska.
Příbylová, majitel domu.
Komorník.
Marie.

Mezi prvním a druhým jednáním
uplyne několik neděl.

Mezi druhým a třetím jednáním
uplyne přes půl druhého roku.

Začátek přesně o 6¹/₂ h. več.

Ceny míst: I. m. 2 K, II. m. 1.60 K, III. m. 1 K.

Čistý výtěžek věnován bude pro sirotky po padlých vojinech.

K nejhornější návštěvě uctivě zvou plnou úctou oddaní

ochotníci.

Ve prospěch „Českého Srdce“
pořádají Ochoťnice z Budišova
v neděli dne 28. dubna 1918
v sále hostince pana Jana Kosteleckého v Budišově

KONCERT

při němž budou:

vybrané so-
lové výstupy,
kuplety,

zpěvy, pana Antonína Hráčka
„Cestování jižní Afrikou“ a jiná velmi
zábavná čísla, vesměs novinky.

Po vyčerpání velmi pestrého programu

VOLNÁ ZÁBAVA.

Začátek přesně o 6. hod. večer dle letního času.

 Vstupné za osobu 3 koruny.

Vzhledem k velmi zábavnému a krásnému programu a vznešenému účelu „Čes-
kého Srdce“ k nejhojnější účasti zvou velectěné obecnstvo z Budišova a okolí

Pořadatelky.

Odbor Národní Jednoty v Budišově

pořádá

v neděli 28. září 1919 v místnostech p. Jana Kosteleckého divadel. představení, k němuž tímto činí pozvání. -- Hráti se bude:

Krejčí Nitka.

Komedie o 1 jednání od Adolfa Bognera.

O S O B Y:

Ant. Nitka, krejčí
Anna, jeho žena
Augustin Špásek, tovaryš
Špička, soukromník
Kutílek, bratr Anny.

0 celý týden napřed.

Komedie o 1 jednání od Adolfa Bognera.

O S O B Y:

Josef Bláha, soukromník
Berta, jeho choť
Bety, jejich dcera
Horák, statkář, jeho přítel
Josef, sloužící u Bláhy
Barbora, |
Jaroslav Květenský, malíř
Jan Horňák, venkovan.

==== Začátek o 7. hodině večer. ====

 Vstupné: Sedadlo 3 K, k stání 1 K.

 Školní děti nemají přístupu.

Čistý výtěžek na knihovnu odboru a opravu jeviště.

==== Po divadle taneční zábava. ====

Tiskem Aloise Šulka ve Valtěci Mezříčí.

Místní odbor Národní Jednoty v Budišově

sehraje

v neděli 23. února 1919 v host. p. Kosteleckého
v Budišově divadelní představení.

KAREL HAVLÍČEK BOROVSKÝ.

Národní hra o čtyřech jednáních od F. F. Šamberka.

O S O B Y:

Karel Havlíček Borovský
Julie, jeho choť
Dr. Lipanský
Pl. Horská
Skalný
Bořek
Žalud, Fezník | měšťané pražští
Zelenka, krejčí
Hynek Lásků, starý student
Prax
Foligner | občané brixenští
Pl. Folignerová
Mařenka, služka u Havlíčka
Šarf, setník na odpočinku
Voršila
Nonzik | sirotci.
Rezinka

**Ceny míst: sedadlo 3 K, místo k stání 1 K.
Začátek přesně o sedmé hodině večerní.**

Čistý výtěžek bude věnován k obnově knihovny Národní Jednoty.

= Po divadle taneční zábava. =

Odhor tělocvičné jednoty Sokol v Budišově

pořádá

v neděli 10. srpna t. r. v hostinci br. J. Kosteleckého v Budišově divadelní představení:

Nerozluční přátelé

Veselohra o 3 jednáních od Ant. Lokaye.

O s o b y:

Bořivoj Komárek, bývalý profesor
Ludmila Drahorádová, dcery statkáře
Ema Drahorádová, z Tábora
Žabka, major ve výslužbě
Špunt, Komárkův švagr
Antonie, jeho žena
Alois, jeho syn
Bohuslav Tichý, suplující profesor
Baruška, Komárkova hospodyně
Děj v Praze za našich dnů.

Začátek přesně o půl osmé hodině večer.

== Vstupné: Sedadlo 3 K, k stání 1 K. ==

Po divadelním představení taneční zábava.

K hojně návštěvě zve

Odhor.

Sobotní společnost restaurace v Budišově

pořádá

Taneční zábavu s humoristickým večírkem

dne 22. ledna 1919

v rest. p. Ig. Servita v Budišově.

Byli jsme!

Hudba pana Cikánka z Velkého Meziříčí.

Komické výstupy přednesou

p. Vala a p. Cikánek.

Začátek v 7 hod. več. Vstupné za osobu 5 K.

Odbor „Sokola třebíčského v Budišově“

na oslavu padesátiletého zakládání Národního divadla v Praze

sehraje

v neděli dne 26. května v hostinci p. J. Kosteleckého
divadelní představení

GAZDINA ROBA.

Drama o třech jednáních od Gabriely Preisové.

OSOBY:

Eva, krajčička	Huspeka, pranőtár z Prečpurka
Teřka Evina	Danyř, sklekař
Meřjanovka	Jořka, řotiř
Kotlibovka, selky	Potřka, jeho trajerka
Mánko Meřjarj	Žiga, dřník, houslista
Sánko Jagoř, kořušník	Rubáč, dřlek
Zuřka, podruřyně	Baron
Doktor a Hrozeskova	Baronka majitelé dvorce v Rakousích
Notarřina, jeho žena	Správee

Mezi prvním a druhým jednáním uplyne doba čtyř let.

Ceny míst: I. místo 3 K, II. místo 2 K, k stání 1 K.

Začátek o 8. hod. večerní.

Čistý výnos věnován „Českému srdci“.

Po divadle volná zábava.

Pobočka těl. jednoty SOKOL v Budišově

pořádá

v pondělí 24. května 1920

v hostinci br. J. Kosteleckého v Budišově

divadelní představení:

MARYŠA.

Drama v pěti jednáních od Al. a V. Mršlíka. — Děj na moravské dědině.

OSOBY:

Líza, sedlák
Lízaika, jeho žena
Maryša, jejich dcera
Rozára, slučka
Vávra, mlýnář
Francěk, rekrut
Hračka, jeho matka
Strouhaika, Maryšina teta
Strouhal, její muž
Maryšina babička
Hospodský, Francěkuv poručík
Hospodská
Pavel, feznický tovaryš

Hrdlička, obecní sluha
Soudní sluha
První } rekrut
Druhý }
Třetí }
Franěk, } sousedé
Bušek, }
První } souseď
Druhý }
Vojtěna, }
Rozsivaika, } nádenice
Hrdličková, }
Křištoň, nádeník

Muzikanti, sedláci, chasa, mlatci, děti. — Třetí jednání o 2 léta později než první.

≡≡≡ Začátek v 8 hodin večer. ≡≡≡

Vstupné: Sedadlo 4 K, ku stání 1.50 K.

K hoiné návštěvě zve

Pobočka Sokola v Budišově.

Dorost republikánské str. čsl. venkova v Budišově

pořádá

v neděli dne 26. prosince 1920 v hostinci
p. J. Kosteleckého divadel. představení:

Květy v bouři

Obraz z vesnického života ve 4 dějstvích od Hany Luttnerové-Ptáčkové.

OSOBY:

Blažej Chalupecký, zámožný mlýnář
Alžběta, jeho žena
Jan, jejich syn
Maruška, jejich neteř
Babička, matka Chalupeckého
Vorel, zámožný mlýnář

Marta, } Maruščiny přítelkyně
Aninka, }
Julička Hradilová
Lojzík, prášek ve mlýně Chalupeckých
Réza, služka tamtéž
Lokvencka, přespolní poslice.

Děj na našem venkově.

Začátek o 7. hodině večerní.

Vstupné: Sedadlo 4 K, k stání 2 K.

K hojně účasti uctivě zve

Dorost repub. str. čsl.
venkova v Budišově.

Z PŘÍRODY

Zahradníkův rok

Letošní zima leckoho potěšila. Žádné přívaly sněhu, žádné dlouho trvající tuhé mrazy. Častěji než jindy se nám ukázalo sluníčko, zažili jsme dost teplých dní. Mnohým z nás se ještě podařilo dokončit práce, které jsme nestihli v uplynulém roce. Teď se ale už všichni určitě upínáme k myšlence na nezadržitelně se blížící jaro.

Mnoho druhů zeleniny a okrasných květin již máme vyseto do truhlíků, misek, nebo květináčů. Pro zdařilý průběh vzcházení semen je potřeba vysévat do speciálních substrátů – do tzv. výsevních substrátů. Tyto substráty mají jemnou strukturu, obsahují jenom málo živin, neboť jsou složeny z rašelin, ve kterých dobře vzcházejí i velmi jemná semena. V těchto rašelinách mladé rostlinky dobře rostou a vyvíjejí se. Pěstování v těchto rašelinách má také svá úskalí, protože jsou lehké a vzdušné, velmi rychle přesychají. Musíme dát potom velký pozor, pokud je máme někde nad topením, abychom je nenechali přeschnout a mladé rostlinky nebo jejich klíčky nám nezaschly. I když se nám rostlinky podaří zachránit, tato rašelina potom velmi těžko znova dokáže přijmout vodu. Někdy to trvá i celý den. Je dobré mít výsevy přikryty fólií nebo nějakým průsvitným krytem. Odpar vody se tímto sníží. Má to ovšem svá pravidla. Musíme častěji kontrolovat výsevy, větrat jim. V příliš uzavřeném, nevětraném prostoru se začnou množit choroby, které nám napadají mladé klíčky rostlin, nebo i mladé rostliny. Kde se tyto choroby vzaly? Jsou všudypřítomné v substrátech, zvláště v těch složených z rašelin. Správným větráním a správnou hustotou výsevu můžeme dobře předcházet vzniku různých druhů onemocnění. Jedním z nejdůležitějších je tzv. padání klíčích rostlin. Rostlina takto napadena „padne“. V kořenovém krčku se houba zabydlí, ucpe cévní svazky a rostlinka se v tomto místě zlomí. Dobře se tato nemoc pozná také tak, že se ve výsevu objeví nepravidelná kola „padlých“ rostlinek. Proti tomuto onemocnění je těžké, ne-li nemožné, bojovat jenom větráním. Tady už musí nastoupit chemie. Dokonce použít postřik v době, když už rostlinky padají, je pozdě. Proto se doporučuje použití postřiku nejlépe zálivkou již preventivně v době po výsevu. V závislosti na přípravku je potom rozdílná také četnost použití. Je dobré chemické přípravky střídát, tak abychom zasáhli co největší spektrum chorob, které se v půdě mohou vyskytnout.

Častým původcem onemocnění výsevů, ale nejenom jich, je plíseň šedá. Tato choroba se vyskytuje prakticky na všech druzích rostlin, na ovocných stromech, vinné révě, květinách atd. a ve všech stádiích vývoje rostlin, výsevem počínaje a plody konče. Plíseň šedá vyhovuje vlhké a chladné počasí, potom vytváří viditelné bílé a našedlé chomáčky podobné vatě. Její výskyt může být patrný na kořenovém krčku, ale také v místě ran, nebo jiných poškození rostliny. Někdy se vyskytuje ojediněle na jedné rostlině, nebo zasáhne větší množství rostlin najednou. Občas se stane, že napadení je tak intenzivní, že už nic jiného než chemie nepomůže. Samozřejmě, že úsilí o záchranu musíme podpořit změnou klimatických podmínek, aby tato nemoc už dále nepostupovala. Přiměřené větrání, zálivka a stálá odpovídající teplota jsou podmínkou našeho dalšího úspěchu.

Ještě než uzavřeme toto první povídání o zeleni v tomto roce, dovolte nám připomenout všem majitelům a pěstitelům broskvoní, aby včas mysleli na předjarní postřik proti kadeřavosti broskvoní. Postřiky střídejte a opakujte klidně až do objevení

prvních lístků. Nespolehejte na to, že se tato nemoc u Vás letos neobjeví. Objeví se, a proto jí nedávejte možnost, aby vám pokazila radost z pěkné úrody šťavnatých a voňavých plodů.

To samé platí o ošetření angreštů proti americkému padlí. Většina z Vás už má určitě na své zahrádce odrůdy odolné padlí, ale kdo má ještě starý dobrý Zlatý Fík, nebo Bílý nádherný, určitě nechce přijít o úrodu. Stříkejte, hned jak to bude možné, a ošetřujte i měsíc.

Věřte, že stejné obtíže s výsevy měli zahrádkáři vždy. Karel Čapek ve své úchvatné knize Zahradníkův rok vydané roku 1947 píše: „Dobrá, máte zaseto? Postavili jste květináčky do vlažné vody a pokryli je sklem? Zastřeli jste okna proti slunci a uzavřeli je, aby se vám v pokoji urodilo pařeništní čtyřicetistupňové teplo? Dobře tedy, nyní se začíná veliká a horečná činnost každého semenáře, totiž čekání. Zalit potem, bez kabátu, bez vesty a bez dechu, sklání se čekatel nad svými květináči a vytahuje očima klíčky, které mají vzejít.

Prvního dne se neurodí nic, a čekatel se převaluje v noci na posteli, nemoha se dočkat rána. Druhého dne se na tajemné půdě objeví chomáček plísně. Čekatel se raduje, že je to první stopa života.

Třetího dne vyleze cosi na dlouhé, bílé nožičce, a roste to jako blázen. Čekatel jása téměř nahlas, že už je to tady, a ošetřuje první sazeničku jako oko v hlavě.

Čtvrtého dne, když už se ten klíček vyčouhl do nemožné délky, zvedá se v čekateli nepokoj, že to snad je plevel. Záhy se ukáže, že tato obava nebyla bezdůvodná. Vždycky to první, dlouhé a tenké, co vyroste v květináči, je plevel. Patrně je to nějaký zákon přírody.

Nuže, někdy dne osmého nebo ještě později se z ničeho nic, v nějakém tajemném a nekontrolovaném okamžiku (neboť nikdo to nikdy neviděl a nepostřehl), tichounce rozhrne půda a zjeví se první klíček.“

Hodně elánu do dalšího roku zahradnického Vám přeji

Molnárovi

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

prosinec 2006	9,9 mm
leden 2007	40,6 mm
únor 2007	25,5 mm

OPRAVA

V textu **Zámek v Budišově u Třebíče – dny otevřených dveří** došlo zdvojením titulku Z návštěvní knihy ke zkomolení. Autorkou celého textu (nejenom Z návštěvní knihy) je *RNDr. Helena Sutorová*. Touto cestou se autorce omlouváme.

JÍZDNÍ ŘÁD

Platí od 10. 12. 2006 do 8. 12. 2007 (vybrané spoje)

Křižanov – Studenec

			přípoj			
Velké Meziříčí	Budišov	Studenec	do Brna		do Třebíče	
odjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd
4. 03	4.32	4.43			4.49 x	5,05
5.19 x	5.47	5.58	6.00	7.08	6.01	6,18
8.14	8.41	8.51	8.58	10.08	8.59	9.16
10.15 S, N	10.42	10.53	10.58	12.08	10.58	11.16
12.14 x	12.41	12.52	12.58	14.12	12.59	13.16
13.41 x	14.08					
14.11	14.40	14.52	14.58	16.12	14.59	15.16
16.20	16.47	16.59	17.01	18.13	17.02	17.19
18.09	18.41	18.52	18.58	20.08	19.57	20.14

Studenec – Křižanov

přípoj						
z Brna		z Třebíče		Studenec	Budišov	Velké Meziříčí
odjezd	příjezd	odjezd	příjezd	odjezd	odjezd	příjezd
					4.49 x	5.16
5.37 x, S	6.52	5.42 x	5.59	6.03 x, S	6.14	
		6.19	6.34	6.56 x	7.10	7.38
7.35	8.55	8.39	8.57	9.02	9.17	9.46
9.37	10.54	10.39	10.57	11.01 S, N	11.16	11.46
11.37	12.54	12.39	12.57	13.01 x	13.13	13.39
					14.17 x	14.48
13.37	14.54	14.39	14.57	15.01	15.18	15.48
15.37	16.54	16.39	16.56	17.05	17.20	17.46
				18.11 x	18.23	18.48
18.37	19.56	18.39	18.57	20.01	20.14	20.41
20.37	21.46	20.39	20.57			
22.40	23.50					

x – jede jen v pracovní dny

S – jede i v sobotu

S, N – jede jenom v sobotu a neděli

bez značky – jede každý den, včetně soboty a neděle

OPRAVY A SERVIS JÍZDNÍCH KOL

- profesionální servis jízdních kol **všech značek a typů**
- celkové seřízení kola
- sestavení a přestavění kola z Vámi vybraných komponentů
- naplétání a centrování kol
- oprava a servis odpružených vidlic a kotoučových brzd
- montáž doplňků a příslušenství

- servis provedu dle dohody v co nejkratším termínu
- cena dohodou
- nabízím **možnost odběru kola z vašeho domova**, po opravě kolo osobně doručím

Tomáš Rohovský
Pyšel 14

tel.: 777 616 572

Nestačí jen nasednout a šlapat...

SRAM **PETR KUBA**
PEDÁLSPORT **SHIMANO**